

ek

lett egy
tai orvos

osszerte nagy meg-
namn Rezső köztisz-
kossága. Süßmann
saládapa, gyógyítha-
envedett. Legutóbb
assa magát, de kö-
reménytelen. Emiatt
tettére. Negyven-
éveskedezett karjá-
életét.

ek orvos tragédiája

SPORT

lyban Pusztai,
Kadima, női egyes
a NSE lett első
eniszverenén

az Uj Kcs: tud.) A
senye immár befeje-
pation. vasárnap, va-
megszakítás nélkül
egyed számkor ered-

hódcsók: Botez—dr
erg—Ungár Kadima
Eros—Rado 6:1, 6:3.
Kimerülve játszott.
arom szettben 16:14.
ével). Pusztay—Grad
ntó: Botez—Warten-
Eros Haggibor 6:4.
Botez w. o.

Középdöntők: Laszka
6:0, Barabassy KAC
abi Orada: 6:2, 6:2.
assy 6:1, 2:5, 5:4.
Középdöntők: Ungár
nek KAC 4:6, 6:0, 6:4.
ek w. o. D'ntó Un-

központi devizahivatal
nik: A Lupta jelenti,
n hír szerint javasla-
ak, hogy vászsa szet
ca Nationalától. Az új
biztosítaná a Nemzeti
vizamennyisége: a ku-
a fennmaradó devizá-
lezésére fordítanak. E
t kapnának a külön-
képviselői. Kérdés, el-
z a javaslatot.

arcosok elnöke a volt
atharcosait is fel akar-
os szövetségbe. Lon-
erstin Godley ezredes,
elnöke, aki nemrégén
szövetségek front-
ette, hogy indítványt
volt ellenséges orszá-
ségeinek a szövetség-
ában.

riás: 3300
lap

köt. félévasonkötésben

1100 lap, 300 lej

z, 2000 lap, két

200 lap, 100 lej

45 lej

3000 lap, 495 lej

100 újságicikk, él-

370 lap 150 lej

el portómentesen.

rtárkönyvek jegyzékét

E-tól Cluj.

7- és Lapkiadó B. T.

ma Baron J. Pop 16

on: 9-77.

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

1935

Posta
Korlátlan
Korlátlan
Korlátlan

NELETT

Ara 5 lej
Szerda, 1935. szept. 4
5995. EV. XVIII. E.
ELUL 6. 197. SZÁM

A román népfélt

Dem. Dobrescu, Bucuresti volt polgármes-
tere, népféltben szeretné összefogni az or-
szág demokráikus erőt a fasizmus és az el-
nyomna is ellen.

Nem nehéz megjósolni, hogy akciója érde-
kelhető és hasznosítható eredményekkel fog
zárulni.

Mert már eleve azzal az elhatározással
szervezkedik a népfélt, hogy a pártok föl-
lött és esetleg azoknak akarata ellenére is
akcióba kíván lépni.

Már pedig a magukat egyelőre demokrati-
kusnak nevező alakulatok és különösképpen
a nemzeti parasztpárt támogatását nem tud-
ja nélkülözni ez a megmozdulás.

Románia az elmúlt öt esztendő folyamán
fokozatosan jobbra tolódott el. A baloldali
szervezetek a közbeeső választásokon nem
tudták számbavehető tömegek támogatását
biztosítani a maguk számára és fokozatosan
elsorvadtak.

A polgári és konzervatív, de nem pronon-
szírozottan reakciós alakulatok, mint aminők
a nemzeti parasztpárt és a liberálisok, jobbra
tolódtak el úgy módusaikban, mint politi-
kai koncepcióikban, ha névleg úgy a liberá-
lisok, mint a nemzeti parasztpárt is a de-
mokrácia hívének vallja is magát. Ebből
azonban mindössze annyi igaz, hogy a liberá-
lisok a maguk konzervatív és különösen gaz-
dasági vonatkozásokban szélsőségesen nacio-
nalista és kisebbségesellenes politikájukat ne-
vezik demokráciának, míg a nemzeti pa-
rasztpártban néhány őszintén demokratikus
ideológus és Schöngelst nem jut szerephez a
pártpolitikusok többségével szemben, akik
mentalitásukban nem különböznek a liberáli-
soktól.

E két párt mindenesetre be van gyökere-
ve a tömegekben és megfelelő támogatással
rendelkezik a tisztviselői apparátusban,
amely mint a törvények és szabályrendeletek
végrehajtója elsősorban érvényesítheti vagy
akadályozhatja meg más kormányzati és
közigazgatási szellem inaugurálását.

A fasizmussal és a diktatúra minden ucca-
sáron leselkedő veszedelmével szemben csak
a két párt lojális együttműködése tudná
eredményesen felvenni a harcot.

Mintegy azonban a liberálisok és a nem-
zeti parasztpárt érdeklődését sokkal eleve-
nebben lekötö a hatalomért folytatott harc,
mint az emberi haladás és a szabadságjogok
biztosításának érdeke, a demokrácia ügye fel
fog morzsolódní a két párt ütközéppontján,
azzal a jóhiszemű és becsületes mozgalommal
együtt, amelynek zászlaját oly naiv lelkesed-
dással bontotta ki vasárnap a fővárosban
Dem. Dobrescu.

Rickett

Aki az olasz-abesszin konfliktus lényegét
igazán ismerni akarja, annak Mussolini,
Haile Selassie császár, Sir Hoare, Eden és
Laval neveivel sokkal inkább kell megtanu-
nia az egyszerűen, de annál lapidárisabban
hangzó Rickett nevet.

Rickett korunk igazi hatalmának: a kor-
mányok és diplomáciai apparátusok háta
mögött meghúzódó plutokráciának és ipari
fejedelmeknek egyik hatalmas exponense,
akik az egyes európai és amerikai országok
látszólagos demokráciáin és még látszólagos-
abb diktátorain keresztül gyakorolják hatal-
mukat.

Ez a hatalom realisabb és messzebbre ha-
táló, mint a kormányok hatalma, mint a nép
vagy az Isten kegyelméből uralkodó fejedel-
mek és államférfiak befolyása az egyes or-
szágok gazdasági és szociális strukturájára.

Ezek a plutokrata és ipari tábornokok
azok, akiknek intervenciója előnti a háboru
és a béke kérdését, akiknek érdekei felül-
állanak a nagy tömegek érdekein és rend-
szerint ezekkel szemben érvényesülnek.

Rickett misziója, amelyet Abessziniában
betöltött, minden elméleti érvelés tökéletesen
igazolja azt az igazságot, hogy egy or-
szágban — akár alkotmányos, akár diktató-
rikus rendszerű ország legyen az — a tulaj-
donképpeni hatalmat mindig azok gyakorol-
ják, akiknek kezében a gazdasági élet forrá-
sai és a bankok trezorjai vannak.

Mussolini félve egyebet sem csinál, mint

Óriási tömegek részvétele mellett zajlott le Asztrid belga királyné temetése

Bucurestiben gyászünnepség volt a királyné lelkiüdvéért

Brüsszel, szeptember 3. Több száz vonat
az emberek ezreit hozta a fővárosba, hogy
résztegyenek Asztrid királyné temetésén.
A temetés 11 órakor vette kezdetét. A me-
net a királyi palotából a laekeni sírbolt
felé vette útját. A kopersót a királyi csa-
lád tagjai, a diplomáciai kar és hatalmas
tömeg kíséri. Az összes üzletek zárva van-
nak, a közlekedés teljesen leállt.

Későbbi jelentések szerint Asztrid ki-
rályné temetése rendkívüli keretek között
zajlott le. A város egész lakossága részt-
vett azon, a vidék nagyszámu küldöttsé-
gével együtt. A halottas menet elindulása
előtt a tömeget beengedték a királyi pa-
lota udvarára. A kardinális fényes papi
segédlettel istentiszteletet tartott, majd a
kopersót kihozták a palotából és elhelyez-
ték a gyászkocsin. A tömeg sírásba tört ki,
mialatt az összes templomok harangjai
megszóltak. A gyászkoocsit a belga tri-
kolor borította, 8 fekete ló vonta és virág
koszorúkkal volt borítva.

A kocsit után Lipót király haladt tábor-
noki egyenruhába öltözve, sápadtan és ál-
landóan könnyezve. Egyik karja be volt
kötözve. Jobbján Károly svéd herceg, az
elhunyt apja, balján a flandriai herceg
mentek. Azután számos előkelőség, köztük
a svéd trónörökös, a norvég trónörökös,

a piemonti herceg — az olasz király kép-
viselőiben — a yorki herceg, Frigyes dán
herceg, Marin francia miniszter, stb. ha-
ladtak. 10.30 órakor a menet a St. Gudule
katedrálishoz ért, ahol istentiszteletet tar-
tottak. A király az egész idő alatt térden
álva, sirva hallgatta a kardinális szavait.
Josephine Charlotte hercegnő, a leánya
igyekezett vigasztalni. A menet ezután a
laekeni temető felé vette útját.

Luzern, szeptember 3. (Rador.) Kuss-
nachtban, ahol Asztrid királyné halálát
lelte, ma reggel istentiszteletet tartottak
a volt belga frontharcosok.

Bucuresti, szeptember 3. A Szent József
katedrálisban ma délelőtt 12 órakor isten-
tiszteletet tartottak Asztrid királyné lel-
kiüdvéért, amelyen a kormány tagjai Ta-
tarescuval az élükön, a diplomáciai kar,
valamint számos előkelőség volt jelen. Ma
a hatóságok nem tartottak hivatalos órá-
kat.

Ma a bíróságon 5 perc szünetet tartot-
tak Asztrid királyné emlékeztetére. Ez-
alatt az összes tárgyalófelek állva marad-
tak.

Sinaiában a katolikus templomban is-
tentiszteletet tartottak a belga királyné
lelkiüdvéért.

Nem pártpolitikust neveznek ki a Banca Nationala élére

Bucuresti, szeptember 3. A kormány
gazdasági bizottsága Tatarescu elnökleté-
vel ülést tart, amelyen számos gazdasági
probléma kerül megvitatásra. Hir szerint
dönteni fognak a bankkormányzói tiszt-
ség betöltése ügyében, továbbá az ipar-
és kereskedelmi tárca birtokosának kérdé-
sében, mert mint ismeretes, Costinescu dr.
megbízása holnap lejár. Kormánykörök
szerint csak a hét végén nevezik ki az új
bankkormányzót, akinek személyében meg-

állapodás is jött létre. A Nemzeti Bank
új kormányzója eszerint nem tagja a libe-
rális pártnak, hanem bankszakértő, a Re-
dit román bank volt igazgatója. Állítólag
Costinescu véglegesen a kereskedelmi mi-
nisztérium élén marad, hogy az ideiglenes
tárcavezetések rendszerével végezzenek.
Tatarescu a napokban Eforiára utazik,
hogy kihallgatáson jelenjék meg az ural-
kodónál.

katonai erőket koncentrált Abessziniában ha-
vidékén s az angol, francia és egyéb aliam-
férfiak egyebet sem tesznek, mint állandóan
a készülő háborus beavatkozásnak akarják
elejét venni.

S a legvalóságosabb pillanatban egyszerre
csak megjelenik a színen Rickett ur, az
amerikai mammut-törke exponense, aki az
abessziniái petróleumforrások kizsájtításá-
val, illetőleg kiaknázási jogának megszerze-
sével szinte órák alatt borítja fel az összes
diplomáciai, hadi és politikai konstellációkat.

Olaszország még meg sem kezdte hábo-
rúját Abessziniában ellen, a Népszövetség össze
sem ültetett, hogy verszegény tiltakozással
beletörődjön az olasz csapatok háborus of-
fenzívájába — s Mussolini, illetőleg a mö-
götte álló s az amerikaihoz mérten jelenték-
telen olasz törke és tőkés imperializmus máris
vérszemet szenvedett.

Rickett ur különb hadvezérnek bizonyult a
különbön minden bizonyára kitérés katonai
erényekkel rendelkező De Bono olasz tábor-
nokvá.

Mert azt még elképzelni is lehetetlen, hogy
az olasz csapatok újat merjenek huzni az
amerikai koncesszionáriusokkal, a petróleum
koronázatlan királyaival: a Royal Dutch-el
vagy a Schell Oil Companyval. Az olasz
fasizmus az angol és amerikai finánciókének

köszönheti létét és nem valószínű, hogy az
olasz csapatok, még katonai győzelem eset-
tén is, rámerjék tenni lábukat Abessziniá
ama területeire, amelyek a koncesszió kiadá-
sával ugyszólván amerikai területté változ-
tak át a látszatra független Abessziniá terü-
letén.

Egy ilyen vakmerő olasz lépés súlyos
konfliktusra vezetne az amerikai mammut-
törkével; már pedig tudni kell, hogy az ame-
rikai kormányzatra még most, Roosevelt
elnöksége alatt is, milyen óriási befolyása
van a Wallstreet urainak.

Valószínű, hogy Olaszország most már nem
táncolhat vissza s az olasz-abesszin konflikt-
us végül is háboruban fog kirombanni.

Nagy kérdés azonban, hogy ez a háboru
hozhat-e olyan eredményeket Olaszország
számára, amelyek érdemessé teszik a hábo-
rut?

Olaszország szintén Abessziniá talajkincsei
kedvéért akart háborút kezdeni Abessziniá
ellen s eme talajkincsek fölött immár nagy-
részen Rickett ur és tőkés megbízottai
diszponálnak.

Olaszország számára már csak kevésbé
értékes abessziniái földterületek kínálkoznak
s nagy kérdés, hogy ezekért érdemes-e a
nagy hűhóval beharangozott háborút meg-
indítani.

VILÁG TUKRE

Equador

Az újabb időben egy kicsiny délameri-
kai állam, Equador, amely alig avatkozik
bele a nemzetközi bonyodalmakba, felhi-
vást tett közzé, amelyben bevándorlásra
szólítja föl azokat, akiknek kedvük van
egy messze tengerentúli, utat és az el-
helyezkedés kezdeti nehézségeit vállalni.
Equador kormánya bizottságot is nevezett
ki, azzal a feladattal, hogy minden esz-
közt ragadjon meg a bevándorlász felfo-
kozására. A kormány a bizottság számá-
ra 485 ezer hektár földet bocsát rendelkez-
ésre. Ezeket a földeket adnák a beván-
dorlóknak. Minden család, amely le akar
telepedni, tartozik 3500 francia frankot
felmutatni Equador konzuljánál.

Equador független köztársaság, északon
Kolumbiával, keleten brazíliával, délen Peru-
val, nyugaton pedig a Csendes óceánnal
határos 715 ezer négyzetkilométer terje-
delmü, mindazonáltal csak hárommillió
200 ezer lakosa van. Equador területén
különböző a klíma. Az országot északról
délre kettészeli a Kordillerák hegyláncja,
amely még egy külön zónát is tagol fel.
A tengerparti vidéken, amely körülbelül
ezer kilométerre húzódik északról délfele
és amelynek szélessége hozzávetőleg 180
kilométer, az időjárás 20 és 33 fok között
ingadozik. Csak téli időben (december vé-
gétől májusig) kényelmetlen az időjárás.
Ebben az időben a légköri nyomás, hol
erős, hol gyenge, mihelyt azonban az eső-
zések beállottak, megint kellemessé válik
az idő. Az esők rendszerint délután 3-tól
5 óráig a legerősebbek. Olyanok, mint
Európában a felhőszakadás esőzései.

A Kordillerák zónájában viszont a kli-
ma már nagyon egészséges és kissé hü-
vösebb is. A temperatura az emelkedések
fokához mérten különbözik 8 és 18 Celsius
között. Ezen a zónában fekszik Quito fő-
város, amelyről azt mondják, hogy itt
örök tavasz honol. Más a légköri helyzet
a déli zónákban. Ez óriási terjedelmü, teg-
inkább öserdőkkel van borítva, nagyrészt
még ismeretlen és négy hatalmas folyam
(köztük Amazonas, a legnagyobb ame-
rikai folyó) szeli át. Ez a terület még na-
gyon gyéren van benépesülve és a termé-
szeti kincseknek kimeríthetetlen forrása.
E vidék nyugati részén a klíma sokkal
forróbb, mint más zónákban, de azokon a
vidékeken, amelyek ezer méter magassá-
gra fekszenek, nagyon elviselhetők. A töb-
bi részen azonban az időjárás trópusi
és egészségtelen.

Equador városai között elsőhelyen van
Quito, amely 2850 méter magassághon
fekszik: lakóinak száma 120 ezer és egyi-
ke Délamerika legszebb városainak. Ba-
rokk és reneszánsz stílusban épült háza
mellett sok a mór és spanyol stílusú pala-
ta. Az ország legfontosabb kikötője Gua-
quil 50 ezer lakossal. Többi városai: Quan-
ca (50 ezer lakossal) Riobamba (25 ezer
lakos), Ambato (20 ezer), Locha (18
ezer), Azogues (13 ezer). A kikötővá-
rost 1500 kilométeres vasutvonal köti ösz-
sze a fővárossal.

A kereskedelem és ipar még kezdetie-
ges. Néhány gyufa, szappan, csokoládé,
bútorgyár működik, egy fonóda 800 mun-
kással, egy cipőgyár, cukorgyár és néhány
söröző. Egyike a legvirágzóbb iparoknak
a panama-kalapok előállításai, amelyek
nem panamából, hanem Equadorból szár-
maznak. Az ország természetes gazdasága
óriási. Esmeraldas provinciában petróleum
források vannak. Aznay provinciában már
ványtelepek, Oróban arany, réz, cink és
ezüstbányák. A folyamokban, amelyek a
Kordillerákból fakadnak, bőségesen lehet

Mose Shertok a legális és illegális bevándorlásról, a zsidó rendőrökről és az arab problémáról

SEPTEMBER 4.
n első éves
sznek fel
relemre

vizsgát tenni

gyetemközi tanács,
Bucurestiben ösz-
hogy az ország tu-
diák vehető fel.
nitorul Oficial is le-
kézesséi már ösztöi
rendelet értelmében
j egyetemi hallgató-
szeptember 1-től 15-ig fel-
szi vizitire kötelesek

és negyében meg-
fakultásokon a fel-
milyen tantárgyak
és azonban valószí-
fog szenvedni a
Official-ban meg-
és összes új jelent-
tekintet nélkül, a
alomból és földrajz-
gát, de ezen kívül a
közgazdaságtan-
és latin nyelv-
gyyszeresztan hallgatók
állapot, állat- és nö-
és fiziológiából, a
közvetlenül a filozófi-
nyelvvel és irodalom-
nyelvvel latin nyelvvel és
nyelvvel, a filozófia-
nyelvvel és filozó-
nyelvvel, míg a
nyelvvel és filozó-
nyelvvel és filozó-
nyelvvel és filozó-
nyelvvel és filozó-

nyelven jeleztük,
15-ig a klinikán or-
alávetniök magukat,
állhatnak felvételei
szükségűi állapotáról
kapit meg a kiküldött
nyelven a bizottság
ezen az első vizsgál-
zással éni a radió-
nyelven az első vizsgál-
zással éni a radió-
nyelven az első vizsgál-
zással éni a radió-

hogy a felsőbb éves
beiratkozása október 1-
vetemi díjak a régiók
megállapított tantá-
nyelven az egyes fa-
akarmak, azt szeptem-
közölni fogják. Való-
fentebb említett tan-
anyagából fogják ki-
ret.

temény

er ritusu ort. zsidó
és jomkipur napjaira

legkésőbb szeptem-
deni az alanti címre.
suti költségét térítjük

szása megegyezés sze-

esiti t. tagjait, hogy

imaházakban, az ima-
g tartja fen a régi
tul a hitk. szabadon
váltott imaszékekkel.

ptember 1.

Schönberger Jenő,

nyettes, Bulv. Maria 4/c

mark zenekar próbái.

ikusok zenekarába be-
és felhívjuk és közöl-
és, év rendszeres zene-
er hó 2-től kezdődőleg
és csütörtökön este 9
tartjuk. A zenekarba
nós vagy fuvós hang-
s, valamint női tagokat
sz fel, miért is az ér-
hogy a heti próbák
próbatereben (Regale
enni sziveskedjenek a
felvétel megbeszélése
nagy munkaprogram-
jelentkezéseket csak
ad el a Vezetőség.

Luzern, szept. 3. Az általános vita során a cionista szervezet ekzekutívájának két éves munkájával kapcsolatban elhangzott kritikákra Mose Shertok, az Ekzekutív palesztinai osztályának fiatal vezetője válaszolt, közel másfél órában beszélt. Mindenekelőtt is a bevándorlás kérdését érintette.

— Az általános vita szónokai — mondotta Shertok — általában kiemelték az Ekzekutívának a bevándorlás terén elért eredményeit. Nem tehetünk egyebet, minthogy latba vetjük a Palesztinában teremtett gazdasági sulyunkat és politikailag mozgósítottuk a zsidó nyomor egyre erőteljesebbé váló nyomását, amely az elűzött és politikailag gyökeretelenül váló zsidó tömegeket az ország felé sodorja. Azt is mondták viszont, hogy nem harcoltunk eléggé egy másik bevándorlás, az olcsó munkaerőnek a szomszédos országokból való bevándorlása ellen. Mi állandóan kontaktust tartottunk fenn ebben a kérdésben a kormánnyal s nem hiszem, hogy az itt elhangzott kritikák tulszárnyalták volna a kifejezés élességében azt a hangot, amelyet mi ezzel a szerencsétlen állapottal szemben használtunk, felhíva az illetékesek figyelmét az ezzel kapcsolatos veszedelmekre. A jövő ekzekutív is bizonyára meg fogja tenni kötelességét. Mindenesetre tudunk kell, hogy komoly jelenséggel állunk szemben. Erec Jisraél az egész Középkélet területén az egyetlen folt, ahol élénk gazdasági tevékenység folyik, ahol tölke és munkaerő, gazdasági iniciatíva koncentrálnak. Természetes, hogy ily módon az ország mágnés-ként vonzza a szomszédos országok nyomorban és tudatlanságban élő lakóit. Mindenesetre továbbra is őrsön maradunk és harcolni fogunk a zsidó alija jogaiért; ugyanakkor fel fogjuk hívni a szomszédos országok kormányait arra, hogy ez az illegális bevándorlás, amelyet a nyomor és éhezés idéz elő, nemcsak Palesztina, hanem a szomszédos országok részére is veszedelmet jelent. Mert, ha ezek az országok nem foglalkoznak ugyanakkor a töke és a tudomány esz-keinek felhasználásával gazdaságuk fejlesztéséhez hozzájárulni, úgy az a veszedelem fenyegeti őket, hogy elveszítik lakosságukat és mégjobbban elszegényednek. Mindenesetre minél jobban egyesíteni tudjuk a zsidó töké, a zsidó kezdeményezés által teremtett munka-lehetőségek védelmére teremtett frontot, hogy ez egy zsidó alija felvételére alkalmas legyen, annál könnyebben elkerülhető a szomszédos országokból való arab bevándorlás veszedelme. A zsidó jiusvannak minden körülmények között őrizkednie kell attól, hogy alávesse magát olyan módszereknek, amelyek arab munkát kényseritenek rá s megfosztják attól a szabadságtól, hogy saját kezével végezze el a maga munkáját. A zsidó jiusvannak belülről erősíteni a frontot, hogy sikeres vezessenek állandó politikai erőfeszítéseket az alija megnagyobbításával kapcsolatban.

Zsidó rendőrök és zsidó rendőrökkel való összetűzés

Szóvá tették azt a veszedelmet, amely a zsidó biztonsági szervek hiányával kapcsolatos. Ez a kritika kissé elkésett. Az Ekzekutív felismerte az ebből a helyzetből származó hátrányokat és sikerült önkéntesek mozgósítására az errec-jisraeli rendőrség számára. A zsidó biztonsági szervek másfél évig tartó csökkenése után, az elmúlt esztendőben ismét növekedés állott be. A jeruzsálemi rendőrségben ezúttal először van zsidó többségű és ebből az iskolából kilépő zsidó rendőrök az ország minden részében. A munkától kellett elvonnunk embereket, mert Palesztinában nincsenek más olyan megfelelő kvalitású fiatalok, akik munka nélkül állnának. Mint chaluco váltatták ezt a feladatot, mintegy nemzeti kötelesség teljesítését.

Kritizálták az Ekzekutívát, hogy nem volt elégséges bizonyos demonstrációkban és a rendőrséggel való összejutásokban, amelyek a turista vadászattal kapcsolatban fordultak elő, ami érthetően nagy elkeseredést váltott ki. De mi nem élveztünk Erec Jisraélben olyan szabadságot, amely lehetővé tenné, hogy haragunknak akkor is olyan formában adjunk kifejezést, ahogy ez nekünk eszünkbe jut és a rendőrséggel való összejutásoktól tartózkodnunk kell. Mert nincs miért a rendőrökön levezetni a lakosság dühét, amelyet a kormány által fogantott intézkedések váltottak ki. A rendőrök végeredményben csak a felsőbb pártasokat hajtották végre és köztük a mi fiaink is, akiknek ugyancsak teljesíteniük

kell kötelességeiket, ha azt akarjuk, hogy zsidó rendőreink legyenek.

A keleti zsidók sora

A keleti országok delegátusai elpanaszolták, hogy az Ekzekutív nem foglalkozott eléggé az ottani zsidó közösségek helyzetével. Ez nem felel meg a valóságnak, de az intézkedések, amelyeket ezzel kapcsolatban tettünk, nem vihették ki a nyilvánosság elé. Mindenesetre a palesztinai arabokkal való viszálunk erőteljesen kihát a keleti országok általános hangulatára, úgy, hogy ezen a téren megkülönböztetett óvatossággal kell eljárunk. A Jewish Agency ekzekutívje nem vállalhatja azt a feladatot, hogy megvédje a zsidó kisebbséget mindenütt a világon. A mi feladatunk az, hogy a zsidó nép energiáit Erec Jisraél felépítésére és egy nagy, szabad jiusv teljesítésére koncentráljuk. Ott, ahol a cionizmus üldözik, a kivándorlást és a vagyonkivitel megakadályozzák, mint például Szovjetországban, mindenesetre fellépünk, de további lépésekre nem mindig adatik meg a lehetőség számunkra.

Nemzeti kontroll és tervszerű irányítás

Két kézzel írja alá a lelépő Ekzekutív a kongresszus szónokainak az a kívánságát, hogy a palesztinai zsidó gazdasági kezdeményezések nemzeti kontroll és egységes tervszerű gazdasági irányítás alá kerüljenek. Vajha megadnánk számunkra, hogy ezt megvalósítsuk. Mindenesetre két évvel ezelőtt, midőn hivatalunkat átvettük, a súlyos adósságokkal terhelt Ekzekutív, amelytől az egyik cionista párt elvittatta a kisebb feladatok teljesítéséhez szükséges autoritást, hogyan gondolhattunk ilyen természetű

Transzfer nélkül nem jöhet több zsidó és több töke Németországból

Egy régi közmondásunk tartja azt, hogy minden zsidó felelős a másikért. Felelősek vagyunk azokért is, akiknek husába vág a fájdalom kése. A németországi zsidóokra gondolok. Szomorú dolog, hogy cionista kongresszuson nem tudunk egy ilyen döntő kérdésben egyöntetű álláspontra jutni. Nem lehet egyszerre széles kolonizációs munkát, nagy aliját, a zsidó töké megmentését és koncentrációt kérni és ugyanakkor úgy beszélni Németország ügyéről, mint ahogy az itt történt. A kérdés az: meg akarjuk és meg kell-e a németországi zsidó töké menteni vagy sem? Palesztinában akarjuk-e vinni a németországi zsidókat vagy sem? És ha ezt akarjuk, úgy lehetséges-e ezt keresztülvinni a jelenlegi transzfer-egyezmény nélkül, amely a németországi zsidó töké mentésének egyetlen lehetősége, miután vagyunk csak áruban vihetik ki az országból. Ha ettől visszarettenünk, úgy ez azt jelenti, hogy nem jön több zsidó és nem jön több töke Németországtól Palesztinába. Mi a döntő a cionista gondolatban? A tiltakozás? A politikai tevékenység a diaszpórában? Avagy nem mondja-e a cionizmus: Erec Jisraél a megoldás és az óra és az idő parancsa: mindent az ország felépítéséért! Nyilván vonakodunk attól, hogy kegyetlenek legyünk néha magunkkal szemben. Ez a kegyetlenség azonban kötelező most az alapvető radikális megoldás érdekében és ebben nem szabad, hogy fogalmak és szokások, amelyek idegen környezetből vettünk át, gyöngítsenek mentési tevékenységünkben. Más népeknél a tiltakozás, bojkott és tömegmozgalom az erő kifejezését jelenti. A mi mozgalmunk feladata azonban az, hogy ezt az erőt megteremtse. És nem helyes az, hogy egy nép, amelynek még nincs elegendő ereje amelynek még harcolnia kell önállóságáért, átvegye önálló és más feltételek között élő népek taktikáját és fogalmait.

Mások által lakott országban építünk

Ussiskin említette referátumában, hogy a KKL munkáját, különösképpen a föld megvásárlását akadályozza az arab nép standardizációja, életlehetőségeinek feljavulása. Nem akarom Ussiskint követni ebben a gondolatmenetben, de mindenesetre világosan kell hogy álljon előttünk: egy mások által lakott országban építjük házunkat, nincsenek nagy üres területek rendelkezésünkre, hol itt, hol ott alkotunk egy testet, de igyekszünk eze-

funkciók elvégzésére? Az Ekzekutív mindenekelőtt is hisz a nemzeti tökében és nemzeti rendet követel az ország felépítésénél, a nemzeti autoritás elsőbbségét az egyén korlátlan szabadságával szemben. Ha erről a kongresszusról több autoritással és szélesebb egységgel térünk vissza Erec Jisraélbe, úgy gondolhatunk ennek a feladatnak a teljesítésére is.

Sorozatos bírálatok érték az általános munkásszervezetet, a Histadrut Haovdimot, amelyről kétségtelenül megállapítást nyert, hogy hatalmas instrumentum a cionista megvalósításban, másrésztől nem férhet kétség ahhoz, hogy a palesztinai zsidó munkásság egysége nélkülözhetetlen politikai előfeltétele munkánk sikerének. A palesztinai kormány által végzetelt közmunkálatokból nem szüntünk meg a bennünket megillető részét követelni, a helyzet mégis az volt, hogy ebben az évben a zsidó munkásokat tartoznak rekesztve a közmunkálatokból. Zsidó vállalkozókkal kötötték szerződéseket szigorúan köelve, hogy zsidó munkásokat tartoznak foglalkoztatni és a vállalkozók nem teljesítették ezt a feltételt, mert nem volt zsidó munkás az országban. Bánatpénzt fizettek s a végén vissza kellett adniuk a megbízást. A kormány elkésve ugyan és egészen kiemértékben honorálta a zsidó munkáshíányt, de ezalatt kimaradtunk a közmunkálatokból. Minthogy ezt nem engedjük tradícióvá megkövesedni a Histadrutal együtt mégis bejuttattunk más pontokról elvont zsidó munkásokat a közmunkálatokba. Ez viszont csak egységes és erőteljes munkásszervezet mellett volt lehetséges, amely sok ezer fontot volt hajlandó és tudott is áldozni ezzel kapcsolatban azért, hogy a zsidó munka pozícióját a közmunkálatokban megőrizzük.

ket a testeket egyesíteni. Eltérünk volna vajjon Herzl látomásától? Nem. A münck, amelyet az országban megvalósítunk, minden ágában ott él az ő szelleme, benne van az állam magva. De számolnunk kell azzal, hogy ebben az országban egy másik nép lakik és fog lakni. Mi az arab jiusvot is építjük, de vajjon van-e egy másik kiút? Van-e lehetőség a dolgoknak olyértelmű szabályozására, hogy a zsidó töké az országba jöj-jön anélkül, hogy a mások zsebébe is kerüljön valami belőle és kultura teremtőjének anélkül, hogy a másik abból ne profitálna? Egyetlen lehetőséget nem tudunk mezőgazdaságunk kiterjesztésével kapcsolatban ki-egednünk kezünk közül, ezt azonban csak úgy érhetjük el, ha a másik népi földbirtokát korlátozzuk és csak úgy korlátozhatjuk, ha megadjuk a lehetőséget, hogy gazdaságilag felemelkedjenek és ne lesüllyedjenek. Nem azért nehéz Palesztinában földet vásárolni, mert korlátozó törvények vannak, spekulációk és ellenséges propaganda, hanem mert az ország lakott terület s a benne lakó nép többsége megdolgozza a földet. Mi tehát csak úgy terjeszkedhetünk, ha a másik rész földbirtoka korlátozódik és ott helyet csinál számunkra. Mi azt mondjuk: van egy nagy történelmi erő, amely feltartóztatatlan és ez a zsidó népek Erec Jisraélben való koncentrációja, tömegeinek a munkára, a gazdasági felépítésére való összpontosítása, vagyoniának összpontosítása, a zsidó népi vagyion minden garasának megmentése, a zsidó tudományos erők megváltása, a galut rab-ságából és visszazárása a népek. Ezzel az erővel, amelyet a munka, a töké és a tudomány alkot, át fogjuk hidalni a nehézségeket. Egység és megértés kell hogy uralkodjék azonban a cionista szervezetben; minden erkölcsi erőnk latba kell vetni aziránt, hogy az egység és fegyelem jusson uralomra tevékenységünk és a jiusv tevékenységének minden ágában.

— 0 —

Hölgyek figyelmébe!

Külföldi tanulmányutamatól hazatérve, a legújabb párizsi modellekkel állók a T. Hölgyközönség rendelkezésére.

VÉRTESNÉ,
Regele Ferdinand 53.

A gazdaszony nem tudott fejni

Köszvény miatt merevek az ujjai

Az orvos Kruschen söt ajánlott — egy hónap alatt meggyógyul

Milyen akadály a tehetetlen kéz a gazdaszszonynál! Olvassa, mit ír e nő a zavarokról, amelyekben köszvény miatt szenvedett:

„Köszvényem volt az ujjaim izületében. Középső ujjam olyan rettenetesen megdagadt és annyira gyulladt volt, hogy nem tudtam behajlítani. Minthogy 10—11 tehén megfejésénél segíték, ez komoly akadályt jelentett. Orvosom tanácsára vásároltam egy üveg Kruschen söt és minden reggel, reggeli előtt forró vízben fél teáskanálnyit szedtem. Két hét múlva az ujjak már kevésbé voltak merevek és a daganat teljesen elmulott. Folytattam a kezelést (egy kenőcsöt is használtam) és egy hónap múlva újra képes voltam a teheneket megfejni. Azonkívül sokkal jobban is érzem magam. Ugyancsak hajlamos vagyok májbetegségekre és rossz epe-rohamaim is vannak, heves főfájással. Mind-egyéből megszabadultam, mialatt Kruschen söt szedtem. Meg vagyok győződve, hogy nagyszerű orvosság.” — D. S.

A hogsav túlhégyes kristályai azok, amelyek lerakódnak az izületekbe és okozzák a reumatikus fájdalmakat, Kruschen söt feloldja ezeket a kinyzó kristályokat és azonnal eltávolítja a szervezetből. Ez az oka, hogy Kruschen olyan gyors és kellemes megszabadulást hoz a reumatikus fájdalmaktól és a hogsav okozta betegségektől.

A Kruschen söt több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszerárban és drogériában üvegenként 55 lejért kapható.

Panama a kontingentálási hivatalban

Bucuresti, szeptember 3. A bucuresti kereskedők küldöttség útján hozták Costinescu dr helyettes kereskedelmi és iparügyi miniszter tudomására azokat a vizsgálásokat, melyeket a „kontingentálási hivatal” tagjai követték el a behozatali engedélykészesztásával. A küldöttség rámutatott arra, hogy a behozatali és kivitel szabályozó bizottság kereskedelmi és ipari részéről delegált tagjai nemcsak nagyszámú engedélyt biztosítottak maguknak, de áruba is bocsátották ezeket az engedélyket s valóságos monopoljogot gyakoroltak. Costinescu miniszter a Curentul jelentése szerint nyomban vizsgálatot rendelt el annak megállapítása végett, kik éltek vissza a bizottságban helyzefütkével. Utasítást adott arra is, állapítsák meg, hogy mennyi a termelőrejük a gyanus behozatali engedélyekkel rendelkező vállalatoknak s valóban feldolgozták-e azokat a nyersanyagokat, melyek címükre beérkeztek.

A meglepetés nem fog elmaradni. A Curentul megjelölte, hogy páraflan botrány fog kibrobbanni, amely világosságot fog vetni arra is, hogyan szereztek visszaélésekkel, becsületes munka nélkül milliókat egységek az országos kereskedelem rovására. A Curentul hírül adja, hogy üzemi termeléseiket nem egyszer-kétszer, de tízszer is meghaladó nyersanyag behozatalára vonatkozó engedélyt nyertek néhányan, akik a külkereskedelmi szabályozó bizottságban helyet foglaltak.

Oly nyersanyag behozatalára vonatkozó engedélyt vettek át, melyeket fel sem dolgozhatnak, miután üzemeik nincsenek erre berendezve. Ezért határozta el Costinescu dr kereskedelemügyi miniszter, hogy az összes behozatali engedélyket revizió alá veszi. Az engedélykészesztés az vizsgálat megtörténte után kerülnek kiadásra.

A Curentul jelentése szerint Costinescu azt is elhatározta, hogy kiseréli a kontingentálási bizottság tagjait s a kormány állandó gazdasági tanácsának ülésén előterjesztést tesz erre.

A lap úgy tudja, hogy a kiserelés még e hét folyamán megtörténik. Politu, a külkereskedelmi hivatal igazgatója, felsőbb rendeltre a kiserelés kérdését tanulmányozza.

SPORT

Véglegesen összeállították a cernauti Makkabi jubileumi ünnepeinek programját

Cluj, szept. 2. (Az Uj Kelet tud.) A cernauti Makkabi szeptember 7 és 8-án rendezendő jubileumi ünnepeinek alkalmából újabb körlevelet bocsátott ki. A körlevélben a rendezőség mindenképp lezárja, hogy a jubileumi tornára újabb nevezéseket nem fogadnak el.

A nevezési díjakat illetően, a rendezőség ismét kéri, hogy azokat érkezés előtt utalványon be kell küldeni. Ellenkező esetben a megérkezéskor kell a csoport vezetőjének összegyűjtögetni a díjakat. Ennek be nem tartása az ellátás és lakás megtagadását vonná maga után.

A versenyek programja:
Tennis. Kezdődik csütörtökön reggel 8 órakor. Döntő vasárnap délelőtt.
Asztalitenisz. Kezdődik pénteken reggel. Döntő vasárnap délelőtt. Szabályok: A versenyben csak a Makkabi szervezetben leigazolt játékosok indulhatnak. A legtöbb pontot nyertő egyesület nyeri a vándor-kupát, amelyet az egyesület a következő évig őriz, amikor is egy héttel a kiirt országos verseny előtt a rendező egyesület rendelkezésére kell bocsássa. A kupa háromszor egymásután, vagy többszöri megszakítással nyerhető el véglegesen.

Szeptember 7-én, szombaton:
Reggel fél 8 órakor az egyesületek elnökeinek ülése a Makkabi Str. Brancoveanu 5 alatt levő helyiségben.
Reggel 8 órakor. A bíróbizottságok ülései ugyanott.
Délelőtt 10 órakor: Istentisztelet a városi izr. templomban.

11 órakor: A romániai Makkabi Szervezet ekzekutívájának ülése a Palace szállóban. Az ülésen az ekzekutiva tagjai, továbbá az egyesületek elnökei, vagy delegátusai vehetnek részt.

Délután 5 órakor a Makkabi pályán a cernauti Makkabi és Erdély válogatottjának labdarugómérkőzése.

Este 9 órakor a Zsidó házban: Jubiláris diszkógyűlés.
Vasárnap, szeptember 8-án:
Reggel fél 8 órakor: Atlétikai verseny.
8 órakor: Volley-ball.
10 órakor: Bucovina válogatott—Erdély válogatott labdarugómérkőzés.

Délután 2 órakor: Volley-ball döntők.
Délután fél 4 órakor: Ünneplés felvonulás, atlétikai verseny döntője és a szabadonválasztott gyakorlatok versenye. Majd a bemutatások: Vívás, súlyemelés stb. Ezután díjkiosztás.

Este 9 órakor: Táncestély.
Az országos versenyek alkalmából a következő ajándékozott kupát: Weinberg—Verea, Ing. Olteneanu, Ing. Schindler, dr. Salamon Ignác, Solomonidis (Braila).
Jelvény. Mindenki egyforma jelvényt visel. Jelvény a cernauti Makkabi ad.

Az érkezésről a rendezőséget táviratban kell értesíteni. A rendezőség felhívja az aktív versenyzők figyelmét, minthogy diákhonokban lesznek elszállásolva, takarót, lepedőt és párnát hozzanak magukkal. (Ez nem vonatkozik a teniszezőkre, akik magánhelyeken lesznek elszállásolva.)

A rendezőség felhívással fordul az egyesületek vezetőihez, hassanak oda, hogy versenyzőik a versenyek tartama alatt, szállásaikon és az uccán példás fegyelmességgel viselkedjenek. Reklamációk az egyesület vezetője útján a rendezőséghez intézendők.

Marmorcea román versenyző nyerte a Cluj—Toplita utszakaszt a Románia körüli kerékpárversenyen

Toplitról jelentik: A Románia körüli kerékpárverseny mezőnye tegnap délután érkezett Toplitrá, miután Reghinul Sasescen négy órás pihenőt tartottak a verseny-

zők. Elsőnek a román Marmorcea érkezett be, aki a 163 km-es elég nehéz terepet 7 óra 17 perc 40 mp-es idővel futotta be. Második a lengyel Pietrowszky lett azonos idővel, harmadik Hapcink román.

Az egyéni versenyben Marmorcea vezet, a legjobb erdélyi versenyző Schuller SMTE. A nemzetek versenyében első Románia, második Lengyelország.

Ma a Toplita—Bacau közti 175 km-es távot futják a Kárpátokon keresztül, ami a versenynek a legnehezebb szakasza.

Bécsi bajnoki eredmények. Vienna—Wacker 2:1 (1:0), Rapid—Hakoah 1:0 (0:0), Admira—Libertas 4:0 (3:0), Austria—FAC 2:2 (1:1), WSC—FAC 2:0 (1:0).

Román kupamérkőzések. Fagaras: Fagaras—CSMS Sibiu 3:3 (2:1), Sighisoara—Hargita 3:1 (3:1), Lonea: Transilvania—CS Lonea 1:0 (1:0), Turda: Ariesul—Napoca 3:0 (0:0), Uioara: MSE—Solvay 2:1 (1:0).

Kétezzer méter magasan — 35.000 néző. Dél-Afrika sportjáról nálunk meglehetősen keveset hallani. Most a bécsi Sporttagblatt közöl érdekes ismertetőt a délafrikai sport helyzetéről s ebből többek közt megtudjuk, hogy a 2000 méter magasságban fekvő Johannesburgban megtartott futbalderbit 35 ezer néző nézte végig. A meccs alatt végig szólt a zene s a közönséget „hallhatóan” jobban érdekelte a szintén a játék alatt kiharított kriketeredmények közlése, amikor is a publikum iradatlan ordításban tört ki. A nézők a mérkőzés alatt szinte szakadatlanul teát isznak.

KÖZGAZDASÁG

A külföldi valuták átszámítására új árfolyamokat léptetett életbe az államvasut

Bucuresti, szept. 3. A CFR vezérigazgató-sága a külföldi valuták átszámítási kurzusait szeptember 1-ével kezdődőleg a következőképp állapította meg:

Francia frank: 6,70, svájci frank 32,20, aranyfrank 32,60, belga 17,20, aranydollár 167,60, német márká 4135, holland forint 68,50, cseh korona 4,20, norvég korona 25,75,

svéd korona 26,30, dán korona 22,55, olasz lira 8,90, ottomán lira 81,05, font sterling 502, léva 1,25, dinár 3,05, zloti 19,20, drachma 1,07, aranypengő 29,60, osztrák silling 24,75 lej.

Ezen árfolyamokhoz hozzászámítják a 44 százalékos valutafelárat is.

A Nemzetközi Árucserforgalmi társaság tárgyalásokat folytat a Romániába irányuló magyar ipari kivitel elnyerésére

A magyar külkereskedelmi forgalom lebonyolítására nagy bankok bevonásával érdekcsoport alakult, amely eleinte nagyobb állami hozzájárulást is élvezett. Később ez érdekcsoport beolvadt a külkereskedelmi hivatalba, ahonnan újabbán ismét kivált és újból a szóban forgó pénzintézetek anyagi támogatásával folytatja működését. Ennek az érdekcsoportnak, amely újabban Nemzetközi Árucserforgalmi elnevezéssel működik,

sikerült az ipari kivitel irányítását Jugoszláviába és Lengyelországba megszereznie. A Nemzetközi Árucserforgalmi legutóbb tárgyalásokat kezdett, hogy a Romániába irányuló magyar ipari kivitel is megkapja. Az újabb magyar-román megállapodások sikerre vezettek és ez hozta napirendre a vállalat bekapcsolódási törekvéseit, melyek sikere érdekében az érdekcsoport élére új vezérigazgató került.

Az autonóm erdőpénztár és a fatermelő szövetkezetek előretörése Erdély faiparában

Köztudomású, hogy Románia fában rendkívül gazdag, cca 7 millió hektár az erdőterülete, melynek cca háromnegyed része, nagyrészen az utóbbi években eszközölt kisajátítások révén, az állam kezében van.

Minőség szerint elosztva:
cca 2 millió hektár tölgy,
cca 3,2 millió hektár bükk,
cca 1,8 millió hektár fenyő található. Országrészek szerint felosztva:
cca 1,2 millió hektár a Regátra,
cca 3,8 millió hektár Erdélyre,
cca 0,9 millió hektár Bucovinára és cca 1,1 millió hektár Besarabiára esik.

Amint fenti adatokból kitűnik, alapítalmak látszik az a feltevés, hogy a fatermelés eddigi méreteinek fentartása mellett, néhány évtized múlva ki fog fogyni az erdőállomány. Tény azonban, hogy az utóbbi években, a szükséges és megkívánt méretben felül, legelőnek lett kisajátítva az erdőállomány egy része, mely területeken az utánültetésről nem történik gondoskodás, minek következtében lényeges apadás fog beállni az erdőállományban.

A fatermelést hátrányosan befolyásolja az a körülmény, hogy újabban az állam igyekszik mindinkább a termelést magához kaparintani és nehézségeket gördít a magángazdaságnak újabb erdők beszerzése tekintetében, ami nagy hiba, mivel az államnak tulajdonképpen csak az ellenőrzésre kellene szorítkoznia. Köztudomásúlag a magángazdaság sokkal racionálisabban tudja úgy a termelést, mint az elhelyezést végezni, mivel az egyéni iniciativa gyorsabban és praktikusabban bírja kihasználni az adott lehetőségeket, mint a nehezen mozgó és sokszor kielégítő tapasztalatokkal nem rendelkező állami gépezet.

Az állami felügyelet alatt újabban létesülő szövetkezetek sem alkalmasak arra, hogy a kezükbe, ugyiszlóval ajándékképpen kerülő erdőállomány értékesíthessék és csak arra való, hogy egyes protekciós egyének meg nem érdemelt haszonhoz jussanak a közös-

ség és az állam rovására. Fenti tendencia folytán számos nagy faipari vállalat kénytelen volt üzemet beszüntetni és szakképzett tisztviselőit és munkásait elbocsátani, amit az illető vidéki lakosság nagyon is megérez.

A nagy üzemek helyett sok kisebb, főleg egy kerettel bíró üzem alakult, amelyek természetesen nem képesek lépést tartani a modernül berendezett nagy üzemekkel és egyáltalában nem alkalmasak faiparunk fejlesztésére. Különösen Erdélyben válik ez érezhetővé, ahol a nagy faipari részvénytársaságok, a technikai felkészültség dacára, kénytelenek voltak leállítani üzemeiket, hogy helyet engedjenek a mindinkább terjeszkedő „Caps”-nak és szövetkezeteknek.

Illetékes hivatalos körök idővel reá fognak jönni ezen helytelen állapotra és kénytelenek lesznek állami érdekből is, ismét kellő helyet biztosítani a magángazdaságnak és a szabad versenynek, mert csak így lesz kellő mértékben értékesíthető a nagymennyiségű és kitermelésre váró faállomány és csak így lesz biztosítható annak utánpótlása is.

Újabb behozatali engedélyek

Legutóbbi jelentésünk óta a következő jelentősebb behozatali engedélyeket adták ki: Filatura de kamgarn Ploesti 6,500,000 lej értékű gyapju behozatalára Angliából. — Buhusi textilipar 41,000 lej értékben Angliából. — Kalapgyár, Timisoara 600,000 lej értékben Belgiumból. — Filatura de kamgarn Ploesti 3,010,000 lej értékben Franciaországból. — Kalapgyár Timisoara 451,000 lej értékben Franciaországból. — Dermatita Cluj 875,000 lej értékben Franciaországból. — Talpa cipőgyár Bucuresti 425,000 lej értékben Görögországból. — Ford Rom. Bucuresti kompenzáció útján engedélyt kapott 3,200,000 lej értékű autó behozatalára Egyesült Államokból. — Hercules S. A. 600,000 lej értékben textilanyagokra Németországból. — Postavaria Romana Cernăuți 20,000 kgr. gyapju behozatalára Lengyelországból.

6,000,000 lej értékben. — Textorn 5000 kgr. gyapju szintén Lengyelországból való behozatalára 1,200,000 lej értékben. — Petrosani különböző gépek és alkatrészek Németországból való importjára kopott engedélyt 2 millió 200,000 lej értékben. — Augustus 22-ével számos importautorizációt osztottak ki gyapot behozatalára Ausztriából. Többek között: Atlanta Timisoara 300,000 lej. Szentderyskij Lugoj 400,000 lej. Progres Timisoara 1,000,000 lej. Era, Arad 780,000 lej. Mercur Lugoj 1,400,000 lej. ICA Arad 400,000 lej. Texta Timisoara 600,000 lej. Moara si Tesatoria Lugoj 1,050,000 lej. Lengyel & Co Lugoj 2 millió 100,000 lej. Lazar Judovics Cluj 1,800,000 lej. Rosenfeld Jenő Tg.-Mures 210,000 lej. Teba Arad 2,100,000 lej. Tesatoria Lengyel Lugoj 249,250 lej. Reiter & Fia Satumare 1,600,000 lej értékben. — Sighisoara textilnyersanyagok Olaszországból és Franciaországból való behozatalára kapott engedélyt 1,100,000 lej értékben. — „MEZ”, kompenzációs alapon behozatali engedélyt kapott kerek hatmillió lej értékű fonal behozatalára Németországból.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

B. K., Simleu. Az új házak adómentességét az ez évi adótvörny jogilag nem — de tényleg megszüntette és az új épületek tulajdonosait „hadfelszerelési hozzájárulás” címén 6—12%-os adó alá vonta. Miután az az adózás még mindig jelentős kedvezményt képvisel a régi házakkal szemben, amelyek 21,5%-os adót fizetnek, tanácsos, hogy minden új ház tulajdonosa adózás szempontjából rendezze és rendben tartsa ingatlanának jogi helyzetét.

Nemrég a pénzügyminisztérium fendeletet adott ki azokra, az adómentességre nézve, amelyeket a tavalyi adótvörny megállapított. Az 1934 május 5-i törvény ugyanis az általános adómentességet az új házakra nézve megszüntette és adómentességet csak azoknak ad:

1. Akik családi házat építenek, legfeljebb 3 szoba-konyhát, mellékhelyiségekkel, 80 négyzetméternél nem nagyobb területen — ezek részére 3 éves adómentességet ad most és a jövőben.

2. A régi 10 éves (plusz 5 évi 75% és további 5 évre 50% adómentesség) adómentességet kapják azok a házak, amelyekre 1934 május 5-e előtt kértek építkezési engedélyt. 1934 augusztus 15-én az építkezés megkezdődött és 1935 augusztus 15-én lakhatóvá váltak. Ezek az új házak tehát a 10 éves adómentességet a következő 10 évi kedvezményekkel együtt megkapják és csak a hadfelszerelési pótdadót fizetik. Ennélfogva az ebbe a kategóriába eső háztulajdonosok kérik ilyen alapon a megadóztatást, illetve mentességet, bizonylatot csatolva a kéréshez, hogy a háznak 1935 aug. 15-én megvolt a lakhatási engedélyje.

Figyelemmel legyenek a háztulajdonosok ezekre a dátumokra. Ne tévesszék szem elől, hogy az adómentesség csak részben szűnt meg s hogy még az ezek után épülő családi házak is adókedvezményt élveznek.

—o—

Teljesen megbénult a tüzfapiac a vagonhiány miatt. A belföldi tüzfapiac forgalma jelentősen megélt, az érdeklődés és vételkeve is fokozottabb, a vagonhiány azonban a kedvező eladási lehetőségeket teljesen megbénítja. Mindenki azt remélte, hogy a magyarországi export részére magyar kölcsönkocsik jönnek az országba és ezáltal a CFR kocsiiparjának egy része felszabadul a belföldi szállítás részére. Ehelyett szomorúan kell tapasztalunk, hogy az államosítók a kocsiigénylések tizedrészét sem tudják kielégíteni. Az ózsi kampány részére megvásárolt mennyiségek leszállításának most kellene megkezdődniük, mivel a mérsékelt szezonfari csupán két hétig maradt érvényben, a vagonhiány miatt azonban erre számíthatunk sem lehet. A Fakereskedők Egyesülete beadvánnyal fordult a vasuti vezérigazgatósághoz, hogy a szezonfari érvényét két hónappal hosszabbítsa meg, a felterjesztésre azonban eddig még nem érkezett válasz. A tüzfaiarok egyébként szállítók és különösen a nagytermelők tulajdonosainak a kínálatban tartózkodást. A CAPS a belföldi forgalomból ugyiszlóval teljesen kikapcsolódik, mivel az export részére rezerált készletein kívül fennmaradó mennyiséget teljes egészében a köztémények és állami hivatalok veszik igénybe. A magyarországi kivitel is jelentősen emelkedni fog a múlt évvel szemben, mivel Magyarország belföldi tüzfatermelése cca 40.000 vagonnal kevesebb, mint a megelőző évben és így remélhető, hogy a kontingensen felül is jelentősen több mennyiség lesz exportálható. A piac egyébként örömmel konstátálta, hogy a falusi kistermelők és öszezvárázó kereskedők a kínálatban tartózkodóbbak és az árakat is szilárdabban tartják, mint az utóbbi időben, ami annak tulajdonítható, hogy a falvakban megcsappant a termelés.

Dem. Frontot és az „A de

Bucuresti, szeptember 3. (Az Uj Kelet tud.) Dem. Dobrescu, a gármestere és a nemzet alelnöke, érdekes mo amelynek célja egy „rom teremtése a diktatórikus a jobboldali mozgalmak rescu bár pártmenet, a ló megmozdulásnak s amelynek célja a minde szes demokratikus sz mozgósítása volna, ha de legalább szoros egy remtése érdekében. E bontásának tekintetű lyet Dem. Dobrescu, a ban a „Diktatura és a cim alatt tartott több hallgatója előtt. Előad előtt Dem. Dobrescu, tünő szónok és népszer neplésben részesítette tette a népfrent melle az elnyomatás ellen.

Előadásának bevezet rescu a társadalmak á állta, rámutatva arra, ból áll, akik semmi p és nem akarnak és eg ból, amely hisz az eg ban, amelyekért küzd. szkeptikusok és az al fanatikusok között kell formulát találni. El a formához, amely ne nöz az emberi léleknek hez. Dobrescu felh tisztségviselőket és minda hisznek és dolgoznak megteremtéséért, hogy elgondolást. Ezután a fejt, hogy a diktatura hogy a jótulajdonosai világra kerülnek, való mellettük. Bizonyos je ra célozva, amelyek v sadalmat, felteszi a k gondolhat-e komolya ban diktatura? Ha azokat a katasztrófák tataruk előidézték, ez magyarázhatjuk meg pen, mint az előnyök veinek biztosít.

A diktátor egy az álló valaki. Erkölcsei a grandomania delériu álarcot vesz fel magá és megfélemlítsen. pózait, Hitler pózait. ját. A diktatórnaknak hogy hódítsanak a h amelyet Mussolini aka annál barábarabb, min dokolja. A diktatura ten az emberi életet. ben egy emberi élet nem ér többet, mint

Dem. Dobrescu pé hogy a diktatura ere től származik, ott va már a vadak is kezd zált országokban v tiszteletnek örvend. árja terrorral vette eivtársak meggyilkol magát. Mussolini gy és kész arra, hogy got idézzen elő: a há leszen megtörtént, h helyesebben szólna a tásai voltak. Többel nagy megrázkódtatás lyozták a társadalom a fénypontok azonba lenek a diktatura s diktatura gyűlöletes egyszer beléköstöl, m

Dem. Dobrescu ez misított tiszta dem val foglalkozik. A ha tegetésénél lelkesen resztül és kórusban

Modern csillárt olcsón Constructio
Piata Unirii 31. Telefon: 83.

Dem. Dobrescu „román népfrentot” szervez a fasizmus és az elnyomatás ellen

„A demokrácia és a diktatura bünei”

Bucuresti, szeptember 3. (Az Uj Kelet tud.) Dem. Dobrescu, a főváros volt polgármestere és a nemzeti parasztpárt egyik alelnöke, érdekes mozgalmat indított, amelynek célja egy „román népfrent” megteremtése a diktatórikus törekvésekkel és a jobboldali mozgalmakkal szemben. Dobrescu bár pártmunka, a pártokon felül álló megmozdulásnak szánta mozgalmát, amelynek célja a mindenekelőtt is az összes demokratikus szervezetek és erők mozgósítása volna, ha nem is egy fuzió, de legalább szoros együttműködés megteremtése érdekében. E mozgalom zászlóbontásának tekinthető az az előadás, amelyet Dem. Dobrescu vasárnap a fővárosban a „Diktatura és a demokrácia bünei” cím alatt tartott több, mint háromezer hallgatója előtt. Előadásának megkezdése előtt Dem. Dobrescut, aki egyébként kitűnő szónok és népszerű közér, meleg ünneplésben részesítette a hallgatóság, tüntetve a népfrent mellett és a fasizmus és az elnyomatás ellen.

Előadásának bevezetésében Dem. Dobrescu a társadalmak összetételét definiálta, rámutatva arra, hogy spektikusokból áll, akik semmi pozitívumot nem tudnak és nem akarnak és egy fanatizált rétegből, amely hisz az egyetemes igazságokban, amelyekért küzd. A magasan lévő spektikusok és az alacsony sorban lévő fanatikusok között kell egy új társadalmi formulát találni. El kell jutnunk ahhoz a formához, amely nemes jellegű kölcsönöz az emberi léleknek: a mérsékletességhez. Dobrescu felhívja a munkásokat, tisztviselőket és mindazokat, akik őszintén hisznek és dolgoznak a román népfrent megteremtéséért, hogy támogassák ezt az elgondolást. Ezután a tárgyra térve kifejti, hogy a diktatura bünei oly nagyok, hogy a jótulajdonosok, amelyek néha napvilágra kerülnek, valóságosan eltérpülnek mellettük. Bizonyos jobboldali áramlatokra célozva, amelyek veszélyeztetik a társadalmat, felteszi a kérdést, hogy vajjon gondolhat-e komolyan valaki Romániában diktaturára? Ha figyelembe vesszük azokat a katasztrófákat, amelyeket a diktatúrák előidéztek, ezt a bátorságot nem magyarázhatjuk meg magunknak másképpen, mint az előnyök révén, amelyeket hivatásuk biztosít.

A diktátor egy az emberiségen kívül álló valaki. Erkölcsi szörnyeteggé válik, a grandománia delériumába esik. Bizonyos álarcot vesz fel magára, hogy imponáljon és megfélemlítsen. Ismerjük II. Vilmos pózait, Hitler pózait és Mussolini maszkját. A diktátoroknak szenvedélyévé válik, hogy hódítsanak a hódításért. A háború amelyet Mussolini akar viselni Afrikában, annál barbárabb, minthogy semmisen indokolja. A diktatura rendszerében megvetik az emberi életet. Egy diktátor szemében egy emberi élet nem jelent többet és nem ér többet, mint egy almafa.

Dem. Dobrescu példákkal illusztrálja, hogy a diktatura eredetileg a vad népek-től származik, ott van a hazája, de utóbb már a vadak is kezdik elhagyni. A civilizált országokban viszont a legnagyobb tiszteltnek örvend. Hitler diktatúrája az árja terrorral vette át a hatalmat és az elvtársak meggyilkolásával tartja fenn magát. Mussolini gyilkosságokat szervez és kész arra, hogy társadalmi gyilkosságot idézzon elő: a háborút. Olykor kivételesen megtörtént, hogy a diktátoroknak, helyesebben szólva a diktatúráknak jó hatással voltak. Többek között az, hogy a nagy megrázkódtatások idején megakadályozták a társadalom felbomlását. Ezek a fénypontok azonban egészen jelentéktelenek a diktatura sötétjében. Általában a diktatura gyűlöletes és destruktív. Aki egyszer belékölt, nem kér többé belőle.

Dem. Dobrescu ezután a meg nem hamisított tiszta demokrácia jövőjéről beszélt. A hallgatóság ennél a fejtegetésénél lelkesen tapsol percekre kezesült és kórusban kiáltja:

— Akarjuk a népfrentot! A pártok fölött akarunk harcolni az ostromállapot és a cenzura ellen!

Beszédének következő részében Dem. Dobrescu kifejti, hogy olyan demokráciára van szükség, amely felismerje, hogy a mai általános szegénységben hiába fizetnek a fogyasztók a maguk nyomorúságos jövedelméből évenként ötmilliárddal többet, hogy a buza jóáron legyen értékesíthető. A kufárok buzáját értékesítjük, nem a parasztokét. A parasztok potomáron adják el termésüket, hogy a dobbal fenye-

gető perceptort kielégítsék.

— Azt kívánjuk — folytatta beszédét Dobrescu, hogy a legsötétebb faluban is bizottság alakuljon a polgári jogok védelmére, hogy a legutolsó polgár se legyen kiszolgáltatva a csendőrök kénye-kedvének. Mindannyiunk erejétől védekezni akarunk, hogy a társadalmi kategóriákat és vallásokat, a fenyegető rosszal szemben. A demokrácia, amelyre törekszünk, olyan legyen, hogy befogadhasa királyunkat is, hogy ez ne sodródjék a reakciós erők felé. Mutassuk meg királyunknak, hogy uralkodhat egy erős, határozott demokrácia fölött. Helyes volna, ha minden király polgáraihoz szívből építhetne várat magának.

Dobrescu ezzel befejezte előadását. A több ezer főre rugó hallgatóság egyes rendbe sorakozott fel és lelkesen demonstrált az uccákon a demokrácia és a román népfrent mellett.

Egymillió értékű áru égett el a bacăui vámhivatalban

BUCURESTI, szeptember 3. Ma éjjel tűz ütött ki a bacăui vámhivatalnál. Nagymennyiségű gyapot égett el, amely a Fildermann és Buhusi gyár tulajdonát képezte. A tüzoltoknak egy órai megfeszített munka után végre sikerült a tüzet lokalizálni, majd eloltani. A tüzet egy elhaladó mozdonyból kipattanó szikra okozta. A kár meghaladja az 1 milliót.

A hatékony kisebbségvédelem mellett és a diktatúrák ellen foglalt állást a kisebbségek genfi kongresszusa

GENF, szeptember 3. Az európai kisebbségek reprezentánsainak kongresszusán felvetődött a kérdés, milyen álláspontot kell elfoglalni a diktatúrákkal szemben. A kisebbségek általános helyzetét érintő vitában határozatot hoztak, amely megállapítja, hogy a Népszövetség nem sokat tett a kisebbségek javára kötött szerződések végrehajtásának előmozdítására. A kongresszus hatékony kisebbségvédelmet követel.

Amikor Litvinov leveti a cilindert és puha moszkvai sapkát tesz fejére...

A lengyel kormány hivatalos lapja támadja a szovjet-diplomáciát

Varsó, szeptember 3. Mizinszki ezredes, volt miniszter, a Gazeta Polska című hivatalos lap főszerkesztője, érdekes, bár tendenciózus cikkben analizálja a nagy változást, amely a szovjet-külpolitika koncepciójában a külfölddel való viszonyt illetőleg végbement. Moszkvában nemsokkal ezelőtt tanácskozott a Kommunista internacionálé kongresszusa, amelyen résztvett „a szovjetunió népeinek főparancsnoka” is, Sztalin, aki kétségtelenül döntő tényezője Szovjetországnak. A kongresszus jegyzőkönyveit közölte a szovjetkormány hivatalos lapja, az Izvesztia is. A kongresszus folyamán különböző delegációk kérték felhívásai közzétételét is. A komintern olasz, francia, cseh, magyar, lengyel küldöttei nyilatkozatokat közöltek, amelyekben felhívják elvtársaikat, hogy sziettesék a forradalmat, tegyék rá kezüket a hadseregre és forradalmi uton munkás és parasztkormányokat állítsanak országuk élére. Fontos tényként kell elkönyvelni, hogy Sztalin Szovjetországot diktátora ugyancsak belépett a komintern vezetőségébe. Olyasmi történt tehát — írja Mizinszki ezredes — amit úgy lehetne nevezni, hogy Sztalin „trockizálódott”.

A komintern határozatainak analízise sajtneti engedi, hogy ki volt ennek a változásnak a szerzője. Az összes enunuciációkban ismétlődik ugyanaz a dolog: a komintern különböző országokban dolgozó szekciói kötelezik magukat arra, hogy for-

radalmi uton pressziót gyakoroljanak kormányaikra, hogy ezek írják alá Szovjet-Oroszországgal a kölcsönös segélyes szerződést, vagy az ugynevezett keleti paktumot. Nyilvánvaló, hogy Litvinov áll e fordulat mögött. Aki ezen az érdekes módon igyekszik elősegíteni diplomáciai akcióját. Litvinov az orosz nagykövetség és meghatalmazott miniszterek hálózatán kívül, akik diplomáciai tárgyalásokkal operálnak, egy párhuzamos hálózatot is igyekszik teremteni magának, amely a különböző megmozdulások útján gyakorol pressziót az illető országok kormányaira.

Érdekes volna tudni, vajjon Sztalin és a szovjetunió kormánya végre fogják-e hajtani azokat a megállapodásokat, amelyeket a kormány nevében Litvinov kötött az egyes országokkal „az egymás belügyeibe való kölcsönös benemavatkozásra” vonatkozólag, vagy pedig tiszteletben fogják tartani a komintern legutolsó kongresszusának felkelések és forradalmak szervezésére vonatkozó határozatait. Érdekes volna továbbá tudni, vajjon Litvinov a nagykövetség és meghatalmazott miniszterek útján akarja-e folytatni diplomáciai akcióját, vagy pedig a komintern illetékes szekcióinak felhasználásával preszió útján akar a maga diplomáciai kezdeményezéseinek segítségére lenni?

Ha a beháború a szovjet felelős vezetőinek meggyőződése szerint csak Szovjet-Oroszország határain belül itélendő el,

míg a többi országokban az ilyen háború valóban „a világbéke állandósítására irányuló törekvés volna”, amely mellett úgy Litvinov, mint a szovjetkormány megannyiszor tettek hűségnyilatkozatot? Félreértések elkerülése végett — írja a lengyel lap főszerkesztője — kérjük a szovjet-publicistákat, kiméljenek meg attól a magyarázattól, hogy Sztalin népeinek akaratából Szovjetországot diktátora és a komintern tanácsának legutóbbi ülésén résztvevő Sztalin két különböző személy volna. És hogy Litvinov, mint Szovjet-Oroszország külügyminisztere, azzal a sajátos tulajdonsággal rendelkezik, hogy egészen más személylé válik, midőn leveti a genfi fraktot és cilindert és a puha moszkvai sapkát teszi fejére. Mert ebben a csodában — fejezi be cikkét a Gazeta Polska — mi nem igen tudunk hinni.

LEGUJABB SPORT

A férfipáros I. oszt. döntőjének kivételével befejeződött a KAC országos teniszversenye

Cluj, szeptember 3. (Az Uj Kelet tud.) A KAC országos teniszversenyének hátralévő számai — az elsőosztályú férfipáros döntőjének kivételével — kedden a késő délutáni órákban befejezték. Eredmények:

Női páros I. oszt. Középdöntők: Arató, Gábor—Barabási, Baatz 14:12, 8:10, 6:4, Gerliczi, Czapp—Liszka, Ocskay 7:5, 2:6, 8:6. Döntő: Gerliczi, Czapp—Arató, Gábor w. o.

Férfipáros I. osztályban a mérkőzések döntőig jutottak. Döntőbe került a Wartenberg—Pusztai és Benedek—Kuhn pár. Ma játszottak le.

Vegyes páros I. oszt. Középdöntők: Pusztai, Barabási—Kuhn, Gábor 6:3, 6:2, Wartenberg, Baatz—Ungár, Czapp w. o. Döntő: Pusztai, Barabási—Wartenberg, Baatz 6:2, 6:2.

Női egyes II. oszt. Elődöntők: Koros—Papp 6:0, 6:2, Ocskay—Erdős Lili 6:1, 6:3, Kelemen—Kenderesi 6:4, 6:2, Gerliczi—Baatzné 6:3 2:6, 6:3. Középdöntők: Pap—Ocskay 1:6, 6:4, 6:3, Gerliczi—Kelemen 6:2, 6:2. Döntő: Gerliczi—Pap 6:1, 7:5.

II. oszt. Férfipáros. Középdöntők: Kuhn, Benedek—Baatz, Oviu 8:6 w. o. Erős, Grad—Dunki, Pap 6:4, 6:2. Döntő: Erős, Grad—Kuhn, Benedek 3:6, 6:1, 7:5.

Itt említjük meg, hogy a férfiegyes II. oszt. középdöntőben az Erős—Benedek mérkőzést Erős nem w. o. révén, hanem 6:1, 3:6, 7:5 arányban nyerte.

Piatra-Neamțba érték a kerékpárosok. Piatra-Neamțból jelentik: Ma délután 12.45 órák megérkeztek a Tour de Roumanie résztvevői. Elsőnek Tudose román futott be, akit Micescu román és Daniel lengyel követték. Mormocoat 12 kilométerrel a város előtt gummidefektust kapott és így 1 perc 25 mp. hátránnyal került az élcappal szemben. A versenyzők 2 órák továbbindultak a mai etap célpontja, Băcău felé.

Mihalache, Maniu és Lupu találkozása

Bucuresti, szeptember 3. Mihalache e hét végén érkezik Bucurestibe, hogy Lupuval találkozzék. Hír szerint ez alkalommal Maniu Gyula is a fővárosba jön.

„Nem érdemes élni, ha elbukik az ember”

Oradea, szept. 3. (Az Uj Kelet tud.) Ma délután három órák megrendítő üngyilkosság történt Oradeán. Mos Marius 17 éves diák mostohaapja lakásán üngyilkosságot követett el. A diáknak ma volt a javító-vizsgája és egyik tanára állítólag még a vizsga elején kijelentette, hogy el fog bukni a vizsgán. A diák emiatt borzasztó nagy drukokban volt és rosszul is felelt. Délután azután az iskola táblájáról leolvashatta az eredményt, hogy tényleg megbukott. Elkeseredetten hazá mostohaapja lakására, aki nyugalmazzott örmester. Előkereste mostohaapja revolverét és fobelötte magát. A szerencsétlen diákot nyomban kórházba szállították, de két órai agonizálás után meghalt. A rendőrség aziránt nyomoz most, hogy ki volt az a tanár, aki előre mondta a fiúnak, hogy meg fog bukni. A fiu nem hagyott hátra bucsulevetet, csak egy cédulát, amelyen mindössze ennyi állott: „Nem érdemes élni, ha elbukik az ember.”

Jesiva az — egyiptomi hercegnő kastélyában

Látogatás a montreuxi jesivában

Montreux, szeptember 3. Pompás hotelek, színes penziók, virágokkal borított villák közt megyünk felfelé a montreuxi dombon. Balról a genfi tó kék vize fölött a „Dent du Midi” hófedte csúcsai merednek az ég felé... Chillon vára áll komoran a napfényrel csokolódzó habok közepette. Jobbfelől a tó vize összeolvad a kékes hegyekkel. Kód száll fel. Tovább megyünk. Rogyásig megterhelhet szőlőhegyek következnek majd hirtelen öreg sziklafalak, zöld lombok közt. Egy tábla tűnik elő.

Jesiva Ez Chajim
Seminaire Israelite
Jewish College.

Belépünk a vasrúdos kapun és megmászva a fedett kőlépcsőket virágos, zöld lombos kertbe jutunk, amelynek közepén emelkedik a szinte filmszerű kastély hatalmas kőlépcsős bejáratával, amelyet nagy héberbetűs felirat díszít.

Lehu wonim schimu li siras hasem a la medchem. A zoltáros David király szavai ezek. (Gyertek ide gyermekek figyeljétek szavaimra, Istenfelelemre akarjak benneteket tanítani).

A tágas hall úgy zsong, mint egy megbolygatót méhkas. Csúszás képi, baszk sapkás, pólo inges fiatal fiúk rohannak le a falkorlátos lépcsőn a kijárat felé.

— Baden, baden! — kiabálják mindenfelől. Fürödni mennek a genfi tóba...

Botschko rabbi a jesiva vezetője látja csodálkozásunkat és mosolyog: — Önöknek Keleten — mondja — a modern öltözet apokrisim-mal egyenlő. Mi nem külsőleg hordjuk a vallásoságot. Különböző is, ha az előírások öltözködésére lenne, becsukhatnánk a Jesivát. Inkább maradunk a belső vallásosságunknál.

Közben megérkezik az üzletből a „rebec” Mme Botschko (Botschko rabbinak felesége) a rabbi is közreműködik, tehát a régi nagy rabbi módján nem tanítással keresi a kenyerét, hanem közönséges munkával) és igazi zsidó vendégszerettel ebédre invitál.

Egy kövér, hosszú paszeszes kápelis talmudista, pardon, szeminárium hallgató közeledik. Egy kísértet a mulból. De nem, ez mégsem egy jesivabócher valamelyik keleti jesivából, hóna alatt pompás barna aktatászkát visz fényes acél csattokkal.

Ebéd közben a rabbi előbb a svájci antiszemitizmusról, majd a jesiváról beszél:

— Huszonkét évvel ezelőtt telepedtem le Svájcban — mondja (Rabbi Botschko litvániai születésű) szinte elviselhetetlennek tűnt fel nekem, aki fiatalágomat jesivákon töltöttem el, életemet olyan országban éljem le, ahol nincs jesiva, sem valamiféle Tórántézet. Az idők folyamán azt tapasztaltam, hogy ebben a természeti szépségekben gazdag, magas kulturális és technikai szintű országban élő tízezer zsidó közül csak néhány zsidó családnak van különféle árnyalatu zsidó iskolája, itt Nyugat-on a legtöbben nem is tudják, mi jelentősége van a zsidó nevelésnek. Fiataikat és leányaikat középiskolába, egyetemre, színházba, sportolni küldik. Csak zsidó nevelésre nem gondolnak. Ezt a hiányt akartam egy jesiva megalapításával pótolni. Óriási nehézségekbe ütközött a megvalósítása. Nálunk nyugaton már maga a Jesiva szó kellemetlen érzést kelt. Itt a jesiva keleti elemek, keleti kultúra, keleti szokások importját jelentette, régen elfelejtett szellemek felidézését, a középkorba való visszatekintést. Fiatalemberket tanulmányaik, üzlet köréből kiragadni, egy zárt zsidó atmoszférába szorítani, régi poros könyveket kikeresni és ezekben éjjel-nappal elmélyedni? Visszatetsző gondolat volt ez a svájci zsidók előtt.

— Mégis hozzákezdtem a mérész terv megvalósításához. Lassanként sikerült megértenem a szülőkket, hogy tartoznak valaminek Istennek és a Népnak, hogy a Szinai hegyen esküdtek arra, hogy a Tórában tanulni és gyermekeiknek tanítani fogják, hogy az a szellemi táplálék, amelyet a zsidó gyermekek a hét iskolai évben élveznek, nem az amit Isten nekünk 3000 évvel ezelőtt adott. Az volt a feladatunk, hogy megértsük velük, hogy gyermekeik a világi tanulmányok mellett a zsidó Tant is meg-

kell ismerjék, hogy zsidóságukat megérthessék és hitükre büszkének lehessenek. A fiatalok meg kell győződjen arról, hogy népünk országából elúszva a földkerekség minden zugában elszóródva, csak úgy maradhat fenn, ha atyai Istenéhez hű marad. Ismeretes tény, hogy azok a zsidók, akik a Tórára elegejték és vallásukban nem a legbensőbb örökboldogságukat látják, tőlünk hamar eltávolodnak és soha többé vissza nem térnek. De hol van az a történelmi Mirjámkut, amelynek a vize a szemeket kinyitja, az a titkos életforrás, amely a kedély felfrissíti és a szellemet erősíti teszi? Ez a Jesiva: — Hogyan? Ez talán azok számára, akik a jesivát nem ismerik, de világos és érthető azoknak, akik ott éltek. Azok az apák, akik felelősségüknek engedve fiaikat hozzánk küldték, meggyőződtek igazunkról.

— Mikor nyílt meg a Jesiva?

— 1927 áprilisban 10 svájci és litván tanulóval. Négy év alatt már kétszáz tanuló halgatta előadásainkat. Most kilenc év után 600 hallgató hagyta el a jesivát. A tanulók 40 százaléka svájci, 20 százaléka német, 10 százaléka francia, 20 százaléka kelet-európai és 10 százaléka különböző országokból került ide. (Néhány hónappal ezelőtt itt tartózkodott Glesner Akiba cluji főrabbi fia is). Tandíj nincs, de az ellátásért 100 frankot fizetnek havonta a hallgatók. A Jesiva egy valóságos kastélyban van elhelyezve — ezt különben látni fogják. A tanulók fele ingyenes, ami persze óriási terhet ró reánk. 50 ezer frankos költség-dolgozunk, ennek nagy részét nekem kell összehozni (snarren — mondja kedélyesen).

— A montreuxi Jesiva abban különbözik a többi jesiváktól, hogy hallgatóit elsősorban nem rablikká akarja kiképezni, hanem zsidó

intellektuelleket, tudatos, szellemileg és erkölcsileg magas szintű férfiakat neveli, akik a Jesiván élvezett szellemet és tudást beleviszik a zsidó életbe és egy új zsidó gondolkodó és érző generációt képeznek. Ennek megfelelően a keleti Jesivákkal ellentétben a hallgatók nagyobb része jómódú polgárcsaládok fiából rekrutálódik. Most már valóságos tradícióvá vált, hogy a 14 éves zsidó ifjú az alsófokú iskolát elvégezve ahelyett, hogy nyilvános gimnáziumban folytatná tanulmányait, 2-3 évre a Jesivára jön, azután privát iskolában 2 év alatt elvégzi a különben 4 évi gimnáziumi anyagot és érettségét tesz...

— A Jesiva tananyaga Gemara, Tosofot, kommentárokkal, Poskim, Schulchan-Aruch, Tenach, Mussar és az új héber nyelv. Sokan amellet még francia nyelvkurzuson vesznek részt vagy beiratkoznak valamelyik egyetemre, úgyhogy a Jesiva elvégzésével 3-4 beszámított szemeszterük van. A nyári kurzusainkra Breslauból Párizsból jönnek hallgatók, sőt egy elszázi propagandautam folyamán sikerült nagyszámú zsidó akadémikus érdeklődését felkelteni a Jesiva iránt, úgyhogy most minden nyáron, egy egész csomó ügyvéd és tanár hallgatja előadásainkat. A mi módszereink természetesen modernebbek, mint a keleti jesiváké, ahol a tanulást nagyjából önállóan tanulnak, úgyhogy itt 2 év alatt annyit végeznek, mint például Lengyelországban 5-6 év alatt. Öt kitűnő litván docensünk van, azonkívül a fiam is tanít aki 18 éves létére a legkitűnőbb tanárok közé tartozik — mondja látható apai büszkeséggel.

Tea után megtekintjük a tanulók hálószobáit. Két vagy öt ág van minden szobában, majdnem mindenütt gyönyörű kilátás nyílik a genfi-tóra. Mindenütt vízvezeték. A csodás kertben, fenyők, gesztenyefák, virágok közt elszórtan vagy egymás melletti sorokban kerti székek, asztalok. Ez a nyári tanterem. Közben beborult. Fehér-szürkés ködfüggöny ereszkedik a tóra. Eső közeledik. Sietve elbucszunk.

Kazár Jenő

SZULŐK!

ELEMISTA! GIMNÁZISTA!
leányának, fiának
az összes iskolákban
előírtas

Egyenapját,
Egyenkötényét,
Gátlaruhát,
Tornafélszerelét,
Intézeti fémneműket,
Harisnyát, kötöttáru
ruhaanyagokat ki-
mérve is legolcsóbban
CSAK NÁLUNK
szerezheti be.

„HERCULES” áruház

CLUJ, CALEA 12 (FARKAS CIPŐ-
REGELE FERDINAND ÜZLET MELLETT)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szerdán nagy premier dupla műsor keretében 15 és 20 lejes olcsó helyárakkal: I. Gyufakirály szerelme Greta Garbóval. Premier. Fősz.: Waren William és Lily Damita. II. Fogolytábor. Fősz.: Lukács Pál és Douglas Fairbanks. Uj Paramount journal. Előadások kezdete: Gyufakirály: 3.20, 6.20, 9.20, Fogolytábor: 5, 8, 11 órakor.

Az OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Kedden, szerdán: A vágyak ritmusa. Főszereplők: Joan Crawford, Clark Gable.

Csütörtökön: A sivatag fia. Főszerepekben: Stan és Bran.

Hétfőtől: Premier. Sorsok a fergegelyben. Főszereplők: Sylvia Sidney és Boris Karloff.

— 0 —

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Két film: I. Maglavit csoda — Juhász, aki beszélt Istennek. II. Eg yéj Velencében. Balla Lici, Gombaszögi Ella, Pino de Gatera. Kezdet: 3, 5, 7, 9 órakor. Helyárak: 7 és 10 lej.

— 0 —

Az egész világsajtó hangosa

MAGNOLIA STREET

sikerétől, mely az angliai zsidóság jelenlegi életének hatalmas eposza.

A regény írója:

LOUIS GOLDING

Ezzel a regénnyel bevezett a legnagyobb élő zsidó írók sorai közé. Tragikum, humor, könnyedség fényjátéka ez a regény.

Rendelje meg a „PHAROS” könyvkiadó, vagy az UJ KELET könyvostálya utján

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy óra 5 lej, havi közlésnél 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Aláíráskor a hirdetés 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díjaz előre fizetendő. Feljebb levelet csak egy továbbítunk, ha portóbért megfizette van.

Házasságokat biztos eredménnyel kötött székességi összeköttetéssel rendelkező „Mire” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 118.

Két üres szoba műhelynek vagy raktárnak belvárosban kiadó. Str. Aurel Vlaicu 3.

Egy szép nagy fikusz ocsón eladó. Eterem díszítésére nagyon alkalmas. Megtekinthető bármikor Calea Victoriei 50.

Jölném üzlettel rendelkező, intelligens, szépnek mondott úriember férjhezmenne 35 éves feül intelligens fiatalnőbe, lehet özvegy is. Levelet „Vallásos” jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

Diákok, vagy diáklányt, bármely timisoarai iskolába járót elfogad zsidó tanár-család. Cél-szerű ellenőrzés, tanítás és rituális koszt. Prof. Szentirmai, Timisoara, Bulv. Duca 5.

1200 méter férfitiszorvmaradék félárban kapható „Partie” aruház új helyiségében Str. Memorandului 4.

Középkori utazó benőülésre kerestetik, vasszakmából előnyben. Cim a kiadóban.

Egyszobás, előszobás, fürdőszobás lakás kiadó. Mojiilor 54.

Háromszobás komfortos lakás — két szoba különbejárattal — kiadó. Mojiilor 54.

Egy vagy két iskolásgyermeket teljes ellátásra vállal zsidó urcsaalád, esetleg az összes kötelező nyelvek korrepetálásával. Érdeklődni: Str. Paris 38, hátul az udvarban emelet, jobbra.

Keresek megbízható zsidó lányt háztartási alkalmazottnak. Kohn Adolf Simleu Silvaniei.

Jó előimádkozó keres az ünnepekre Salerisz vagy Muszar állást. „Előimádkozó” jellegre a kiadóba.

Keresek palesztinai cserifikáttal rendelkező komoly fiatalnőbe, költségeit telezsem. Csak fényképpel és teljes címmel ellátott levélre válaszolok. Samuel Izidor Petroseni, Str. Aurel Vlaicu.

Fűszereket látogató utazók keresek kurrens cikk eladására százalékre. Ajánlatokat „Fűszerek” jellegre a kiadóba kérek.

Memorandului ucca elején elegáns fél üzlethelyiség kiadó. Divatszalonnak alkalmas. Cim a kiadóban.

Lakásért héber, angol nyelvet tanítani tudó nő vagy fiatalnőbe keresek. Cim a kiadóban.

Házvezetőnőnek ajánlok jólfőző, intelligens nő zsidó családnak. Cim a kiadóban.

A Principesa leánygimnázium szomszédságában iskolai növendékek teljes ellátást kaphatnak jutányos áron. Zongorahaszálat. — Manoula, Str. Paris 6.

Féhnemű- és felsőruhakészítést nagyon olcsón vállal Lázár Józsefné, Str. Coi 2.

Rövid fekete zongora bérbeadó. Str. Mace-lariilor 8, I. e. Spáda-ház.

A sarmaseli ort. hitközség roshasana és jomkipur napjaira בעל מוכר קהל מוכר. Díjazás megegyezés szerint. Ajánlatokat alábbi címre kérjük: Dr. Hirsch Adolf Sarmasel, jud. Cluj.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivalytej — házhoz szállítva is — kapható Schwartz Ignácnál Str. Iasilor 9.

— Elsőrendű Cukrászhoz házakhoz ajánlok esküvőkre, eljegyzésekre és más ünnepekre alkalmasra. Ugyanott rendeléseket is fogadjak. Str. Dubalarilor 8. Adlerné.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉRE:
HIRDETÉS AZ UJ KELETBEN

HIR

Szavak n sorsok és

Honnan származik a hep-hep, a I

A népek nyelvei teltek és fejlődésük titkaival, nyelvhez, aki mindennel lecsiszoltasága mögé néz, szavak igaz értelmét, kulturhistoria. A napotól a múltig mi jelentet Szavak és sorsok. (Schicksale.) A könyv, rópai nyelvvel foglalkozó héber és jiddis is kul-tól a analízis. A könyv vesszük az alábbi érdeket:

A héberben a „sch” használatból kiment, a rális tekintetben érdekes. Ez a szó a német Kellernél, Jean Paulnál lölessel fordul elő, és a „sjofel” név alatt.

A Németországban ellenes „hep-hep” eredetű a „Hierosolyma” lógének, amelyet Titus Jeruzsálem bevételét a szót más értelemben hep szóval a kecskék metországban. A zsidó nalkozásban a kecske is szokásban volt a sz.

A gettó szó csak Sokan azt mondják, hogy „get-ből” származik, de választást jelent. Az szerző — hogy a gettare — öntödét jelenben ugyan, ahová V. elkülönítették, volt az.

Bécsben és Dél-Nécsiny vendéglőket Bécs zsidó „bajis”-ból származik. Ez bizonyára a szóból származik. Erdő — szó eredete. Kétségzása. „Rassz”, arabul lent, a héberben: Razzaz és race.

A zsidó Rappaport származik, hogy az lett Portóban. Rofé papaport. — Berlinben azt a napot, amikor járhat. Van egy dal, Mittwoch ich mir to Tempelhof. Valószínű, „jó” szóból vette eredetét.

Az Országos Z

Iagora Str. Seguna 7 sz. alsó szerdán, szeptember 6-án között dr Horov

— Prágában letartott met rendőrgyűlést, emigránst tett el láb. A rendőrség letartotta thold nevű német alnak adta ki magát és Gestapo tagja. Az a néhány igazi emigránst.

— Hamis vasuti jegy Braszovban. Braszovban az állomás közelében vasuti jegyzeteket lep Nicolae kereskedő ki-működött. A rendőrség alapján indította meg a megjelölt eredménnyel letartóztatta a személymódozás alá-ben nagyszámú külön-uti jegyeket találtak. totta a nyomozást, hogy ki segítette elő-gyártását.

HIREK

Szavak mögött: sorsok és kulturák

Honnan származik a gettó, a hep-hep, a Rappaport?

A népek nyelvei telítve vannak sorsok és fejlődésük titkaival. Aki hozzányúl egy nyelvhez, aki mindennapos használatának lecsiszoltsága mögé néz és kivizsgálja a szavak igaz értelmét, azelőtt megtúrul a kulturhistória. A napokban A. J. Storer tollából mű jelent meg, amelynek címe: Szavak és sorsaik. (Würte und ihre Schicksale.) A könyv, amely főleg az európai nyelvekkel foglalkozik, kénytelen a héber és jiddis is kultúrnetzi szempontból analízálni. A könyvnek eme részéből vesszük az alábbi érdekes momentumokat:

A héberben a „schofel“-szó jelenti a használatból kiment, az elgyöngült, a morális tekintetben értéktelen embert és dolgokat. Ez a szó a német írónak Gottfried Kellernél, Jean Paulnál „schofel“-megjelöléssel fordul elő, és jelentése: hanyagság. A hollandok és dánok is használják „schofel“-név alatt.

A Németországban használatos zsidó-ellenes „hep-hep“ eredete az, hogy kezdőbetűi a „Hierosolyma est perditum“ szelvének, amelyet Titus katonái használtak Jeruzsálem bevételkor. De ugyanezt a szót más értelemben is használják. Hep-hep szóval a kecskéket ingerlik Dél-Németországban. A zsidóval úgy hozzák vonatkozásban a kecskét, hogy a zsidóknál is szokásban volt a szakáll.

A gettó szó csak 1516 óta ismeretes. Sokan azt mondják, hogy a talmudi héber „get-ból“ származik, ami elkülönödést, elválasztást jelent. Az is lehet — írja a szerző — hogy a gettó „gettare“, „jactare“ — öntödt jelent. Abban a negyedben ugyanis, ahová Velencében a zsidókat elkülönítették, volt az ágyúöntőde.

Bécsben és Dél-Németországban a kicsiny vendéglőket Beislnek hívják. Ez a zsidó „bajis“-ból származik. Még egy megjelölése van ennek a fogalomnak: Eschecherl. Ez bizonyára a siker — részeges szóból származik. Érdekes a Rasse — faj — szó eredete. Kétségtelenül arab származású. „Rasse“, arabul fejet, eredetét jelent, a héberben: Ros. Ebből lett raza, raza és race.

A zsidó Rappaport családnév onnan származik, hogy az illető öse orvos lehetett Portóban. Ebből lett Rappaport. — Berlinben toff-nak mondják azt a napot, amikor az ember gondtalanul járhat. Van egy dal, amely így kezdődik: Mittwoch ich mir toff fahre raus nach Tempelhof. Valószínű, hogy a „toff“ — „jó“ szóból vette eredetét.

Az Országos Zsidó Párt Cluji Tagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában szerdán, szeptember 4-én délelőtt 1/21—1/22 óra között dr. Horovitz László tart inspekción.

Prágában letartóztattak egy titkos német rendőrgyűlést, aki valószínűleg több emigránsot tett el láb alól. Prágából jelentik: A rendőrség letartóztatott egy Gerhard Berthold nevű német alattvalót, aki emigránsnak adta ki magát és kiderült, hogy a német Gestapo tagja. Az a gyanus, hogy része van néhány igazi emigráns elszökötésében.

Hamis vasuti jegyzeteket lepleztek le Brasovban. Brasovból jelentik: Tegnapi este az állomás közelében a hatóságok hamis vasuti jegyzeteket lepleztek le, amely a Radu Nicolae kereskedő kocsmájában és lakásán működött. A rendőrség névtelen feljelentés alapján indította meg a nyomozást, amely meglepő eredménnyel járt. Mikor a rendőrség letartóztatta a kereskedőt és büntársait, személymotaos alá vette őket és zsebeikben nagyszámu különböző irányba szóló vasuti jegyeket találtak. A rendőrség megindította a nyomozást abban az irányban is, hogy ki segítette elő a hamis vasuti jegyek gyártását.

A BŐR SZÉPSÉGE a használt krémtől függ.

A bőrkrem szerepe nagyon egyszerű. Mégis okvetlenül szükséges, hogy melyen behatoljon a bőr pórusaiba, egészen a DERMAIG*) (az epidermisz alatti rétegig) hogy frissességét és erejét megtartsa. EUKUTOL olyan krém, amely megőrzi a bőrt. Alkatrészei organikus eredetűek, emiatt a derma cellái könnyen asszimilálják, miáltal megerősödnek. Ha Eukutolt használ, az epidermisz ellátja mindazon anyagokkal, amelyekre szüksége van, hogy megőrizze fiatalágát, erejét és báronyosságát.

Használja az EUKUTOL BŐRKREMET az epidermisz legjobb erősítő szere!

A BŐR két részbe áll: a látható epidermiszből és a láthatatlan dermából. Amíg a derma megtartja frissességét, erejét, az arc bőr nem lesz ráncos. Mindent meg kell tehát tennie, hogy a derma erejét megtartsa.

Svájc gazdasági testületei a szovjetekkel való diplomáciai kapcsolatok felvételét sürgetik. Bernből jelentik: Svájci gazdasági testületek beadványt intéztek a szövetségi tanáchoz, kérve vegyék fel Oroszországgal a diplomáciai kapcsolatokat.

Kölcsönt akar felvenni az angol pénzpiacra Németország. Londonból jelentik: A Daily Express híradása szerint német puhatolozások történtek az angol pénzpiacra kölcsön felvételének lehetőségei iránt. A lap azt az értesülést szerezte, hogy London nem helyezkedik az elutasítás álláspontjára.

Öngyilkos lett egy budapesti fiatal magántisztviselő, mert elbocsátották állásából. Budapestről jelentik: A Vacuum Oil irodahelyiségében megmérgezte magát a vállalat Vértés Emil nevű 23 éves gyakoronoka. Bucsuleveléből az tűnik ki, hogy tettét amiatt követte el, mert elbocsátották állásából. Az öngyilkos állapota súlyos.

A Royal-mozgóban szerdán nagy premier, dupla műsor keretében, 15 és 20 lejes olcsó helyárrakkal: I. GYUFÁKIRALY SZERELME, Greta Garboval. Premier. Főszerepben: Warren William és Lily Damita. — II. FOGOLYTÁBOR. Főszerepben: Lukács Pál és Douglas Fairbanks. Uj Paramount journal. Előadások kezdete: Gyufakirály: 3.20, 6.20, 9.20 órákor. Fogolytábor: 5, 8, 11 órákor.

Szeptember 25-én kezdődnek az őszi baccalaureatusi vizsgák. Bucurestiből jelentik: A közoktatásiügyi minisztérium rendelkezést adott ki, melyben az őszi tartandó baccalaureatusi vizsgák időpontját szeptember 25-re tűzte ki. Ezen a napon kezdődnek az írásbeli vizsgák, míg a szóbeli vizsgák pár nappal később folytatódnak. A vizsga központja és a vizsgáló bizottságok tagjainak névsorát még nem állapították meg és csak később hozzák azokat nyilvánosságra.

Agyvértódulás, szívzorogás, nehéz légzés, félelemérzet, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József“ keserűviz használata által igen sokszor gyorsan megszüntethetők.

Erdekességek, furcsaságok Addis-Abebaból. Londonból jelentik: A napokban hazaérkezett Angliába Mrs Sandford angol hölgy, aki 15 évet töltött Abessziniában. Elmondta, hogyan élnek ott az európaiak. Addis-Abebaban saját házuk volt Sandfordéknak, 11 főnyi családjal. A családok bére havi 6 és 25 silling között váltakozik. Minden benschülött család lop. Különösen parafint lopnak, mert az abesszin benschülöttek kunyhójában rendszerint nincs semmiféle világító alkalmatlanság és ezért hevenyészett parafinmécsekkel világítanak. A száraz időszakban, októbertől júniusig remek idő van Addis-Abebabban, mely majdnem 3000 méternyire van a tenger színe fölött. A fehérek jól élnek ilyenkor. Lovaspóloversenyeket rendeznek és sokat teniszeznek. Sok időt szentelnek a bridzsnak és rengeteget táncolnak. Eddig csak gramofonra lehetett táncolni, most azonban megalakult az első abesszin dzsesszband, amely két néger zenészből és egy zenésznőből áll. Gyönyörű kertek vannak Addis-Abebabban, egyes növények rendkívül buján tenyésznek, különösen az ibolya, mely ott úgy nő, mint másutt a fű. A kerteket drótszövényekkel kell elzárni, mert különben a közeli vadonból bejönnek az antilópok és lelelelik a szép növényeket. A sakálók is sürm látogatják a kerteket, ezek azonban inkább a gyümölcsöskertek iránt érdeklődnek, mert különösképpen nagyon szeretik az epret. Egy különös sünfajta is nagyon gyakori ezen a vidéken. Egy alkalommal Sandfordék egész évi burgonyatermesztés megették ezek a sünök.

Rómába gyűlnek össze e hét végén kongresszusra a világ frontharcosai. Rómából jelentik: A világ frontharcosai e hét végén az olasz fővárosba gyűlnek össze kongresszusra. XI. Pius pápa megszokja ez alkalomra üdülését, Rómába visszatér s a Szt. Pál székesegyházban misét mond a kongresszus összejutése napján. Ezzel kapcsolatosan Brüsszélből azt jelentik, hogy a FIDAC igazgatósága úgy döntött, hogy nem veszi fel tagjai sorába a volt ellenséges államok frontharcosait. A határozat ellen csak Anglia képviselője szavazott.

Ujabb súlyos büntetést szabtak ki német szerzetesekre, akiket devizabűncselekményekkel vádoltak. Berlinből jelentik: Devizabűncselekmények miatt a bochumi szerzetesrend kilenc tagját 6 hónaptól hat évig terjedő szabadságvesztéssel negyedmillió márka pénzbüntetéssel, 435 ezer márka kártérítés fizetés kötelezettségével és több évi hivatalvesztéssel sújtották.

Ötperces munkaszünettel tiltakozott a munkásság a háboru ellen. Ma délelőtt 10 órákor az országos szociáldemokrata párt határozata értelmében az összes cluji kereskedelmi alkalmazottak 5 percre szüneteltek a munkával. Minden gyárban, minden üzemben öt perces munkaszünettel tiltakoztak az alkalmazottak a háboru ellen. A város centrumában félig lezuhott redőnyök mögött ez az öt perces szünet a legvilágosabban jelentette, hogy nem akar senki háborut.

Uj magyar kereskedelmi minisztert neveztek ki. Budapestről jelentik: Bornemissza magyar ipariügyi miniszter felmentést kapott az ideiglenesen vállalt kereskedelmi és közlekedésügyi tárcá vezetésé alól s Winkler István lett a kereskedelmi miniszter.

Ideges embereknek és lelkibetegeknek az igen enyhén ható, mindig megbízható természetes „Ferenc József“ keserűviz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — rendszeres béműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt.

Gál Julia és Klein José — házások. Budapestről jelentik: Emlékeztetes, hogy Gál-Goldstein Julia két évvel ezelőtt Miss Hungária lett. Megválasztása után Budapestben megjelent Gál Julia egyszerű családjánál egy délamerikai fiatalember, aki előadta, hogy Chilében óriási tejgazdagsága van, amely exportra is készíti tejtermékeit. És megkérte Julia kezét, amit oda is ígértek neki. A fiatalember szép ajándékokat adott a szépségkirálynőnek és eljegyezte magát vele. Amikor a színházi újságok közölték a hírt, Erdélyben felismerték benne Klein Joskát, aki néhány itteni elintézetlen ügyének visszahagyásával utazott pár évvel ezelőtt Délamerikába. A leleplezés nagy fel-tűnést keltett, Pesten is sokat foglalkoztak vele és José Klein kénytelen volt felbontani az eljegyzést és eltávozni Magyarországról. Közben ugylátszik Klein José rendezte az ügyeit és fentartotta egykori menyasszonyával a levelebeli összeköttetést. A napokban José Klein megjelent Budapestben, ahol néhány napig tartózkodott. Ezalatt előkészítette Gál Juliának a tengerre tuira való útját. José Klein megint eljegyezte a szépségkirálynőt és magával vitte Santiago de Chilebe, ahol meg fogják tartani az esküvőt. Az új fordulatot ezuttal csak a beavatottak tudták. José Klein egy új, mint menyasszonya, tartózkodott minden reklámtól. Az így ezzel ugylátszik simán elintéződött.

Rövid hírek mindenünnen. A Fox-filmgyár expedíciót küld ki Abessziniába, hogy heti híradója számára felvételeket készítsenek a helyszínen. Az expedíció minden tagját 10—10 ezer dollárra biztosították. — Feragutti olasz tanár vasalószénnel hajtott gépkocsiján utban van a lengyel főváros felé, hogy az északi államokban is bemutassa találmányát. Az autó menetsebessége már nem marad messze el a benzines gépkocsik gyorsasága mögött. — A vasárnapi munkaszünet alkalmával Newyorkban 200 ember vesztette életét autóbaleset során, míg 200 súlyosan megsebesült. — Paula Wessely filmje, az Epizód szeptember folyamán kerül bemutatásra Bécsben. — Egy 12 utassal telt személyszállító repülőgép Los Angeles mellett tegnap egy magasszállású kábelbe ütközött. A gép 12 utasával és 3 tagu személyzetével együtt szénné égett. — A Csendes-Oceán déli részén hajózó Dixie nevű gőzös segélykérő jeleket adott le. A hajó fedélzetén 275 utas van. — Svájci katonai repülőgép a Neuenburgi tóba zuhant. Két repülő-főhadnagy életét veszítette. Holttestüket megtalálták. — Három angol hadihajó Hainába érkezett. További nyolc torpedórombolót is várnak a kikötőbe. — Lipót belga király bordatörése, amelyet az autókatasztrófiánál szerzett, simán gyógyul.

Magyar horogkeresztesek egymás között. Budapestről jelentik: Vasárnap gróf Pálffy Fiedl Győr melletti birtokán horogkeresztes vezérek tanácskozássra gyűltek össze. Az értekezleten a vendéglátó Pálffy gróf kijelentette, hogy a kaupóskeresztes pártok egyesülésébe csak úgy megy bele, ha ő lesz a dunántúli vezér és ha az új pártban nem kapnak szerepet egyes óddigi vezérek, akiket a gróf az értekezleten névszerint felolvasott. Az ilyen „passasok“ — mondotta — nem óhajtok viszonlatni. Ebbe a kifogásolt vezéreknek egy része nem akart beleegyezni és tüntetőleg elhagyták az értekezletet. A nyilaskeresztes frakciók egyesítésének szándéka egyelőre tehát megúsított.

Huszonhárom egységből álló, titkoszatos hadiflotta tünt fel az Atlanti óceán északi részén. Londonból jelentik: Az esztalpok közlik a hírt, hogy 23 egységből álló, titkoszatos, lobogó nélküli hadiflotta tünt fel az Atlanti óceán északi részén. A flotta két tengeralattjárója az Azori szigetek kikötő-fővárosában, Hortában árukat vett át. Legénységének tagjai portugálul nem tudtak s így csak nehezen, jelekkel értették meg magukat az eladókkal.

Negyedóra hosszát ég és víz között. Budapestről jelentik: Vasárnap délelben a Margit-híd egyik pillérjén dolgozott Kátana Ferenc állványozómunkás. Egyszerre csak megszédült és lezuhant, de szerencséjére kabátjánál fogva fennakadt a két állvány között kifeszített egyik falécon és így nem esett a Dunába. A szerencsétlen ember így lebegett ég és víz között. A Margithidnál állomásozó rendőri mentőmotoros néhány perc alatt ott termett, hogy kimentse, ha ruhája elszakadna és a Dunába esne. Ugyanakkor kivonultak a tűzoltók, akik kötéllétra segítségével kiszabadították veszélyes helyzetéből Kátanát, aki fején és karján súlyosan megsebesült. A munkás csaknem egy negyedórát függött az állványozódeszkán és a félelem idegeit is erős próbára tette.

Dr. LAZAR LAJOS: PALESZTINA

Egy magyar újságíró fél éves körutja alapján készült a huszadik század páratlanul érdekes új honalapításáról szóló könyv. Ára diszes egészvászonkötésben 130.— lej.

OPATOSUI: Mordecháj, az erdei zsidó

A cári elnyomatást szenvedő lengyel nép és az üldözött haszideus, vallási válsággal küzdő zsidóság felszabadító harcának gyönyörű regénye. Ára diszes egészvászon kötésben 130.— lej.

CULTURA könyvkereskedés Cluj, Str. Memorandului 4.

UJ KELET Legújabb hírek

Laval olyan kompromisszumot talált az abesszin ügyben, amelyet mind a két fél elfogadhat

Az angol kormány megállapítása szerint az Abessziniában koncessziót kapott társaságban nem foglalnak helyet angol tőkések. Allitóltag egymillió dollárt kapott a koncessziós társaságtól a népus fegyverkezés céljaira

Ma délután zárt ülésel veszi kezdetét a népszövetségi tanács új ülészaka

Genf, szept. 3. Szerdán délután zárt ülésel kezdődik a népszövetségi tanács új ülészaka. A nyilvános ülést este, esetleg csütörtök délelőtt tartják. A nemzetközi politikában szerepet játszó körökben olyan hírek is vannak forgalomban, hogy a nyilvános ülés megtartását mindaddig halasztani kérik, amíg tisztázódik az addisabebai koncesszió kiadásának ügye. Egyébként a párizsi háromhatalmi értekezlet lefolyásáról szóló jelentést a fődelegátusok most igyekeznek végleges formába önteni s megszövegezni.

Francia irányadó politikai körökben meglepetéssel tapasztalják, hogy az angol sajtó nem mérsékli hangját, sőt még fokozottabb hevességgel követeli a Népszövetség által elrendelendő megtorló intézkedéseket.

A párizsi reggeli lapokat az események fejlődése által eléált helyzet foglalkoztatja. Annak szükségességét hangsúlyozzák, hogy Franciaország ne kerüljön olyan dilemma elé, amely arra készítené, hogy Anglia vagy Olaszország pártjára álljon. A Le Journal szerint Franciaország az egész világnak és saját magának a legrosszabb szolgálatot tenné, ha az angol-olasz ellentétbe beleavatkozna. A Petit Parisien szerint mindegyik félnek meg kell menteni a Népszövetséget. A Le Matin tudni véli, hogy

Laval olyan kompromisszumos megoldást fog javasolni, amit Genfben el fogadhatni és ezzel az egész világ által kívánt helyzet fog előállni.

A Temps azt hangoztatja, hogy rossz szolgálatot tésnek a Népszövetség ügyének azok, akik megtorló intézkedéseket követelnek s ezzel veszélyes válságot idéznek fel.

A legnagyobb tragédia lenne, ha a Népszövetség is hozzájárulna ahhoz határozatával, hogy az abesszini helyi konfliktusból általános világégés keletkezzen.

Kizárólag amerikai alakulat az abesszini koncessziós társaság?

London, szept. 3. Az angol követ Addis-Abeában kihallgatáson volt az abesszini császár előtt s előterjesztette a kormány javaslatát a koncessziós szerződés visszavonása ügyében.

A követ nem kapott nyílt elutasítást, de éreztették vele, hogy a szerződéstől való visszalépésről már szó sem lehet.

A kihallgatás után az addisabebai angol követ közölte rövid táviratban, hogy a koncessziós társaság kizárólag amerikai alakulat. A tárgyaló főmegbízott, Rickett, aki a szerződést aláírta, augusztus 23-ától 30-ig tartózkodott az abesszini fővárosban. Érkezésekor azt adta uti céljának, hogy át akarja adni az egyiptomi kopt papok ajándékát az abesszini császárnak. Az ajándék egy repülőgépet volt.

Londoni jelentés szerint Londonban megállapított nyert, hogy a „Big Fives” néven ismert bankoportnak egyetlen tagja sem vett részt az abesszini petroleumkoncesszió kibérlésében, így tehát a vállalkozás mögött nem áll angol tőke.

Az amerikai lapok közlése szerint is a koncessziós társaság alapítóje száz százalékban amerikai, angol tőke nem vállalt részesedést a társaságban. Ugyanezt állította meg az angol kormány vizsgálata is.

Római jelentés szerint Sir Eric Drumond római angol nagykövet meglátogatta Suvich államtitkárt s közölte vele, hogy kormánya nem bír tudomással arról, hogy angol tőke is érdekelt lenne a koncessziós társaságban.

A Reuter távirati iroda addisabebai értesülése szerint a koncessziós társaság egy millió dollárt haladéktalanul az abesszini kormány rendelkezésére bocsátott, amely összeggel fegyvert és hadianyagot nyomban megrendeltek. Az abesszini császár környezete örömmel

fogadja a szerződés megkötésének hírére. Meg vannak győződve, afelel, hogy az olaszok átmeneti katonai sikereik és esetleges előnyökük mellett sem fognak aom területre lépni, amelyek kihasználási jogát a koncessziós társaságnak biztosították.

Ezzel a hiráddal szemben Rickett, a Reuter távirati iroda munkatársa előtt cáfolni kívánta azt a hírt, hogy a koncessziós társaság egy millió dollárt adott volna át az abesszini kormánynak fegyverkezési céljaira. Rickett is elismerte, hogy megbízója, a koncessziós társaság, százszázalékosan amerikai.

A párizsi Excelsiorhoz Dzsibutiból érkezett távirat szerint viszont Rickett, az amerikai koncessziós társaság megbízója, testőrei, köztük az angol Intelligence Service egyik volt tagja kíséretében megérkezett a francia-szomaliföldi kikötővárosba s készült tovább utazni, egyelőre ismeretlen uti céllal.

A római Tribuna azt írja, hogy a koncessziós szerződést titkos okmányok szánták, amelyet csak kellő pillanatban óhajtottak

nyilvánosságra hozni. A nyilvánosságra jutást újságírói indiszkréciónak tette lehetővé.

Párizs, szeptember 3. Az olasz-abesszini békéltető bizottság két ülést tartott s ma folytatja tanácskozásait. Beavatottak szerint Politis, az ualual incidens döntőbírája megállapította, hogy az incidensért az abesszini parancsnok felelős. Miután a népus megígérte, hogy teljes elégtételt fog adni, reméli, hogy a vétkes parancsnok megbüntetésével ezt az incidenst el fogják simítani.

A forrongó Abessziniá
Addis-Abeba, szeptember 3. (Rador). Az olasz követséget és két olasz házat tegnap kövekkel megtámadták. Egy vámtisztviselő több lövést adott le. A népus elrendelte, hogy láncolják meg és vigyék börtönbe. Venci gróf olasz követ tiltakozott a tüntetések és rombolások ellen az abesszini külügyminisztériumban.

Altalában Addis-Abeában növekszik az idegesség.

Egyre több hitelt adnak annak a hírnök, hogy az olasz követség egész személyzete rövidesen elhagyja az abesszini fővárost.

Római jelentés szerint Venci gróf addisabebai olasz követ néhány postai küldeményt felbontottak abesszini területen. A követ emiatt tiltakozást jelentett be az abesszini kormánynál.

A Reuter szerint az abessziniak igen széleskörű intézkedéseket tesznek az esetleges olasz támadás elleni védelem ellen. Elsősorban a Diredawa vasutvonalat erősítik meg, amit igen sebezhető pontnak tekintenek. Másrészt az ujoncok kiképzése hatalmas tempóban halad előre, de fejenként csak 20 töltényt fognak kapni a municióhiány miatt.

Gyarmati revíziót sürget az angol sajtó

London, szeptember 3. (Rador). A Daily Herald és a News Chronicle kifejtik tervüket a nyersanyagok és a gyarmati birtokok igazságtalan elosztásának revíziója kérdésében. A lapok rámutatnak arra, hogy Nagy-Britanniára fontos szerep vár ennek a problémának objektív megoldásánál.

Nem politikai csak gazdasági érdek

Addis-Abeba, szeptember 3. (Rador). Hivatalos körök szerint Abessziniá nem követett semmilyen politikai célt a koncessziók kiadásával, csupán gazdasági előnyöket keresett. A lekötött tőke kizárólag amerikai. Azt hiszik, hogy a népus nem fogja siettetni az olaszok akcióját, hanem megvárja a felkinálkozó kiutakat, hogy minél tovább tudjon ellenállni az olasz támadásoknak.

Másrészt azt hiszik, hogy az olaszok emelni fogják követeléseiket Abessziniával szemben, mert a koncessziós szerződés megátalja Olaszországot az abesszini terület egy részének kihasználásában.

Jólétesült körök szerint az olasz követség engedélyt kért az abesszini kormánytól, hogy 200 katonát hozhasson a követség megvédése céljára. Az abesszini kormány még nem adott választ.

Urania Mozgó
MA NYITJA MEG AZ ŐSZI SZEZONT ES BEMUTATJA
Az ügyvéd ur dilemmája
rendkívül érdekesítő, mai problémát feldolgozó filmet, főszerepekben: William Powell és Mirna Loy. — Műsoron kívül szenzációs hangos pótkép.

A németek vissza akarják szerezni Kelet-Afrikát?

LONDON, szeptember 3. (Rador.) A Daily Telegraph szerint a németek kampányt indítottak Kelet-Afrika visszazsuzése érdekében, ami nyugtalanítja Tanganyika állam hatóságait, amelyek határozottan ellenszuzelnek a bemszülöttekkel együtt, a mandatárius hatalom megváltozásának, dacára a német kolónisták minden erőfeszítésének. Egyidejű jelentés szerint a Tanganyika környékén felfedezett aranymezők folytán ez a gyarmat egyike lesz a leggazdagabbaknak.

Öt város került egy csapásra a kínai kommunisták kezére

Peking, szeptember 3. (Rador.) Nagyobb kommunista csoportok harcba keveredtek Ho-Pei és Ho-nan tartományok határán a kormánycsapatokkal és azok legyőzése után a Ling folyó medrében könnyen előnyomultak a Tung-Linf tó felé. A tó partján elterülő öt várost a kom-

munisták nehézség nélkül elfoglalták és így ötven kilométernyire vannak Csiang-Tei várostól, ahol a kormány kinnrdette az ostromállapotot. A kormány csapatokat küldött ki annak megakadályozására végett, hogy a kommunisták átéljék a Yang-Cse folyót.

Weizmann hajlandó elvállalni a Világszervezet elnökségét

Szokolov a végrehajtóbizottság elnöke lesz

Luzern, szeptember 3. A luzerni cionista kongresszus befejezés előtt áll. Egyetlen probléma van még hátra a Cionista Világszervezet új vezetőségének megválasztása. Bizonyosra veszik, hogy sikerülni fog a nagy koalíciót megteremteni. A Rador távirati iroda Bernből kelt jelentése szerint az új vezetőség összeállítása körül

felmerült ellentétek lassanként tisztázódnak. Weizmann professzor hajlandónak mutatkozott a Cionista Világszervezet elnöki tisztének elfogadására, amely esetben Szokolov lenne a végrehajtóbizottság elnöke.

Luzern, szeptember 3. (Rador.) A cionista kongresszus tegnap esti ülésén több

egészségügyi és társadalomvédelmi intézkedést hozott. Határozati javaslatában a kongresszus kéri, hogy a palesztinai kormány vegyen fokozottabb mértékben részt a kérdések megoldásában és fedesse le törvényes alapját a társadalom-biztosításnak. A kongresszus azután több határozati javaslatot hozott a palesztinai kolóniák konszolidálása érdekében. A kongresszus meglepéssel állapította meg, hogy a Németországból elmenekült zsidók 25 százaléka a palesztinai kolóniákon telepedett le. A kongresszus ülését ezután félbeszakították Kook palesztinai főrabbi halálhíre miatt.

Luzern, szeptember 3. (Rador.) A cionista kongresszus tegnap esti ülését a szervezet költségvetés vitájának szentelték. A büdzse kiegyensúlyozott és 388.000 fontot tesz ki. Az új végrehajtóbizottságot ma választják meg.

Rekvirálások az őszi manőverre

Bucuresti, szept. 3. A minisztertanács engedélyt adott lovak, öszvérek, ökrök, szekek, biciklik, motorbiciklik, autók, traktorok fizetés ellenében való bérbeadására, amelyek szeptember és október hónapok folyamán tartandó manőverekhez szükségesek. A behívandó egységek elszállásolását a lakosok fizetés nélkül kötelesek elvégezni.

Akcio a régi naptár hiveinek lecsillapítására

Bucuresti, szeptember 3. A moldvai metropolita kezdeményezésére akció indul a régi naptár hiveinek felvilágosítására. A lelkeszek hetenként előadásokat fognak tartani és ezzel ellensúlyozzák majd az agitációt. Nicodém metropolita ebben a kérdésben tanácskozni fog a besszarabiai és erdélyi metropolitákkal is.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó E. T. nyomdása. Cluj, Strada Barza L. Pog 16. Telefon: 2-77.

Kassa postai póstóba in. num. No. 224715/929.

18. Telefon: 2-77. Előfizetés Havonta 110, negyedévre 600, egészévre 1100. Havonta 2 fűzőre 12, egészévre 60. Kétféleképpen díjazható: „KELET” az erdélyi díjazásért, illetve „KELET” az erdélyi díjazásért. Cikkelnak utányomását rás megjelölésével engedélyezik.

Az amerikai felbontotta az

Telnyuszó

Olaszország a

A Natiunea Romane az aghicesi rabbi

A történet ott kezdődik, ahol a Sotel személyében alig ismerkedett embert nevez Agifresre.

Sotel dr. elkeseredése Előbb egészségügyi feltehetően, azután másfeltehetően pénz szűkölt el egyban, amely a biztonsággyei román parasztkorral.

Az viszont már kezelet az eseményekért, mak pontosan a zsidókat.

Mert az új aghicesi titkot féltelen zsidógyűlölettel személyesen jelentett utáni lap munkatársai professzor is segített ne szemita érzelmet átvit Radu nevű fiára is.

A kis Radu — „a kása szerint” — nem Ebbeli érzelmet, tempelelvén, a maga kis gyűlölközött érvényesítési antiszemita falu riadt gyermekeken, akiknek türelmi az antiszemita társait és vásott csinyte.

Az elmúlt szombaton körörorvos ur bevallása, ifju Radu volt a kezdő „lökött” egy tízéves zsidó mek sírva panaszkodta ezekben tartózkodó köazonkivül, hogy mind fiatalember, unokabátya, kislányok.

A fiatalember felháborította az ifju Radut. A csett: a rabbi letartóztatás az ügyészre, itt az azonnal szabadlábra helyes bűntető törvénykönyv, sa, amelyre támaszkodva tartatása indokolt lett.

Ezek voltak az előző A folytatás már valódenesetre mélyen jellemeben ma élünk.

A körörorvos ur sajtette ki, hogy amennyitattástól nem kapna rólóvi a falu összes zsidó.

Ma azután a kormány hivatalosa, a Natiunea Romane rabbi bestiális nyelvet addig nem nyugodott, részben vért” és ehhezosszu tudósítást közölt hamisításában és az a nálátában a legvérese azurakat is felülmúlja.

A cluji kormánylat rabib addig verte a vesztette eszméletét, ró és addig ütötte-verte, ján megindult a vér, ha a lakosság ki nem, ha éppen úgy szem